

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 9 (1044) ГОД XXI 29 ЛЮТАГА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

З кнігі „Варта вернасці“

Народ мой,
дзякую табе,
Што і на міг мне не дазволіў,
Каб я кагосьці абяззволіў,
Жыў у кагосьці на гарбе,
Што ў радаслоўную ўпісаў
Не гандляроў і прайдзісветаў,
А плытагонаў і паэтаў
І штукароў ганчарных спраў.
Народ мой,
дзякую,
што ты
Велікадушна даў мне ў рукі
Не алебарды і шчыты,
А лемяхі і першадрукі,
Што нашаптаць мне не забыў
Не грукатню бравурных маршаў,
А задуменнасць песень нашых,
Дзе столькі болю і жальбы.
Народ мой,
дзякуй,
што нідзе
Мяне балюча не ўпікнулі
За твой далёкі век мінулы,
За сённяшні твой сіні дзень.
І аднаго хачу ў жыцці,
Каб ты не паглядзеў з дакорам,
Каб за мяне ніколі сорам
Табе душу не засмуціў.

Генадзь Бураўкін

НАША АНКЕТА

Калі чуеце: БГКТ...

Беларускае грамадска-культурнае таварыства адзначае сваё дваццацігоддзе.

Як нашу арганізацыю ацэньваюць людзі? Што пра яе мяркуюць? Якія пажаданні накіроўваюць у яе адрас?

З гэтымі і іншымі пытаннямі звярнуўся я да многіх жыхароў Беласточчыны.

У вёсцы Дашы, гміна Кляшчэлі. Сяляне: Афанас Пікуцін, Сцяпан Пікуцін, Мікалай Пікуцін і Мікалай Селевановіч. Іх выказванні можна звесці да наступнага вываду:

— Чулі мы пра БГКТ. Гэта патрэбная арганізацыя. То ж мы з гэтай, беларускай нацыі выводзімся і сваё нам трэба падтрымоўваць. Любім мы беларускія песні, асабліва такія, якія калісьці спявала „Лявоніха“.

У Кляшчэлях, начальнік гміны інжынер Андрэй Місеюк:

— Я асабіста не цікавіўся дзейнасцю БГКТ. Думаю аднак, што гэта арганізацыя вельмі патрэбная. Толькі ў Кляшчэлеўскай гміне праяўляе яна слабую актыўнасць. У вёсцы Дабравольцы быў калісьці добры фальклорны мастацкі калектыў, які заняў нават першае месца ў адным з аглядаў мастацкай самадзейнасці. Аднак цяпер пра яго ўжо не чуваць. Здаецца мне, што тут таксама віна і тых людзей, якія адказваюць за культуру ў гміне. Яны не заўсёды ўмеюць выкарыстаць у сваёй працы нацыянальныя асаблівасці.

У Гарадку гутарыў я з многімі рабочымі прадпрыемства „Каро“. Усе яны

(Працяг на стар. 3)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве“

Чытачы аб „Ніве“ ● Карэспандэнт года ● Ніна Мушынская ● Кандрат Крапіва ● Літаратурны конкурс ● Як нас чытаюць ● Пра „нормы“ ды „формы“ ● Новыя творы „белавежцаў“ ● Весткі з Гайнаўкі, Крывяціч, Бабікаў, Белкаў, Трасцянкі, Бельска, Нараўкі ● Калі сніцца тэатр ● Песня „Waterloo“.

ПЛЁННЫЯ 20 ГОД

26 лютага 1956 года ў Беластоку адбыўся першы з'езд Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы. Ад гэтае памятнай даты мінула ўжо 20 год.

З нагоды гэтага знамянальнага юбілею нашай арганізацыі ад імя Прэзідыума ГП БГКТ і ад сябе сардэчна віншую ўсіх членаў БГКТ, членаў Галоўнага праўлення і праўленняў аддзелаў, нашых актывістаў і прыхільнікаў, усіх чытачоў „Нівы“.

Дваццацігадовы перыяд існавання БГКТ — гэта час актыўнай працы і збірання вопыту ў арганізацыйнай, культурна-асветнай і грамадска-выхаваўчай дзейнасці, а ў выніку — вялікае задавальненне з нашых дасягненняў.

Сёння ў нашу арганізацыю ўваходзіць звыш 6 000 членаў, якія належаць да 187 гурткоў. У радах БГКТ маем многа членаў ПАРП, ЗСЛ, СД, ЗСМВ і іншых арганізацый. Наша таварыства гуртуе значную колькасць інжынераў, лекараў, тэхнікаў, афіцэраў, спецыялістаў розных галін народнай гаспадаркі і культуры, студэнтаў, моладзь. Сярод нашых членаў ёсць многа людзей з навуковымі званнямі, якія працуюць у розных дзялянках жыцця нашай краіны.

Гэтымі дасягненнямі нашай арганізацыі і грамадскім авансам беларусаў у нашай краіне мы абавязаны Канстытуцыі Народнай Польшчы, якая гарантуе роўныя правы усім сваім грамадзянам, а таксама дапамозе дзяржавы і актыўнасці беларусаў у выкананні пастаўленых перад грамадствам заданняў.

У мінулым дваццацігоддзі наша таварыства ў сваёй дзейнасці канцэнтравала ўвагу на выкананні заданняў, акрэсленых статутам БГКТ. Напомнім жа коратка атрыманыя вынікі.

Адзін з важных элементаў нацыянальнай палітыкі нашай дзяржавы — гэта асвета на роднай мове. Наша арганізацыя прыйшла з дзейснай дапамогай асветным уладам у вырашэнні шэрагу спраў у школьніцтве. Па ініцыятыве БГКТ восенню 1956 г. у Варшаўскім універсітэце была створана кафедра беларускай філалогіі, а ў Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку — аддзяленне беларускай філалогіі. ГП БГКТ кожны год дапамагала праводзіць набор кандыдатаў на гэтыя факультэты, а таксама ў агульнаадукацыйныя ліцэі з беларускай мовай навучання ў Бельску і Гайнаўцы, удзельнічала ў вырашэнні шэрагу спраў у пачатковых школах, дзе выступае навучанне беларускай мове.

Адначасова са стварэннем БГКТ пачаў выходзіць орган — беларускі штотыднёвік „Ніва“. Вакол нашага штотыднёвіка згуртаваліся людзі з высокімі кваліфікацыямі. „Ніва“ стала цэнтрам інфармацыі, абмену вопытам, творчай працы ў галіне літаратуры і павышэння культурнага ўзроўню беларускага асяроддзя. З 1958 г. кожны месяц у ёй змяшчаецца літаратурная старонка, у якой нашыя аўтары ўжо апублікавалі каля 2.000 твораў, а гэта з'яўляецца вялікім дасягненнем у літаратурнай творчасці нашага асяроддзя.

У выніку развіцця дзейнасці БГКТ, згуртавання ў ім новых кадраў і прыходу значнай групы інтэлігенцыі з разнастайнымі зацікаўленнямі ў 1958 г. было створана літаратурнае аб'яднанне „Белавежа“, а ў 1959 г. — навуковы гурток. З таго часу і пачала развівацца выдавецкая дзейнасць, у якой мы можам ганарыцца найбольшымі дасягненнямі — за няпоўныя дваццаць год выдадзена 46 кніжных пазіцый, у тым ліку дваццаць календароў. Агульны тыраж нашых выданняў складае каля 150 тысяч экземпляраў.

Заслугоўваюць высокай ацэнкі дасягненні БГКТ у развіцці рэгіянальнай беларускай культуры, асабліва самадзейнага мастацкага руху. Самымі папулярнымі формамі ў гэтай галіне з'яўляюцца конкурсы беларускай песні, самадзейных тэатральных калектываў і народныя фэстыны. Вельмі актыўна дзейнічаюць і дабіліся высокага мастацкага ўзроўню харавыя калектывы з Гарадка, Бельска і Белавежы. Добра працуюць вакальныя групы з Беластока і Орлі, фальклорныя — з Дубяжына, Плёскаў, Меляшкоў, Новай Волі, Арэшкава, Тапчыкалаў і іншыя. Вялікай папулярнасцю карыстаюцца самадзейныя драматычныя калектывы з Паўлаў, Кляшчэляў, Скупава і шмат іншых.

Асабліва вялікія дасягненні ў развіццё мастацкага руху ўнёс ансамбль „Лявоніха“, які за гады 1960-1972 выступіў са звыш 1 500 канцэртамі. Яго горача прымалі ў кожнай мясцовасці, таксама як цяпер прымаюць гледачы калектывы з Гарадка, Бельска і Белавежы.

(Працяг на стар. 4)

Мікалай Самоцік — старшыня ГП БГКТ. Фота А. Карпюка.

Спявае Гарадок.

ЛЮДЗІ БГКТ

Піліп Кізевіч

Жыццё яго не галубіла, кідала пад ногі калоды, але ён упарта ішоў наперад па раз і назаўсёды акрэсленаму для сябе кірунку — усёй сваёй істотай служыць для дабра тых, з гушчы якіх і сам выйшаў.

Нарадзіўся ж **Піліп Пятровіч Кізевіч** у 1898 годзе ў вёсцы Стральцы Скідальскай воласці на Гродзеншчыне ў сям'і беззямельнага селяніна. Батрачылі бацька і маці, але, адымаючы ад сябе, намагаліся забяспечыць лепшую будучыню для дзяцей. П. П. Кізевіч ходзіць спачатку ў аднакласнае вучылішча ў роднай вёсцы, потым у двухкласную школку ў суседняй Мількаўшчыне, затым у 1914 г. паступае ў Свіслацкую настаўніцкую семінарыю. Першая сусветная вайна, бежанства перарываюць яму вучобу і кідаюць па розных кутках Расіі. І толькі ўжо пасля перамогі Кастрычніцкай рэвалюцыі яму ўдаецца закончыць Белібееўскую настаўніцкую семінарыю і 2-гадовыя курсы для настаўнікаў сярэдніх школ. Але калі ўжо быў на руках дыплом, трэба было ратаваць сваё здароўе ад сухотаў, на якія ён занядаў у цяж-

(Працяг на стар. 4)

Першы арганізацыйны з'езд БГКТ 26 лютага 1956 года адкрывае Піліп Пятровіч Кізевіч.

Канстытуцыя сацыялістычнай Польшчы

Зацвярджэнне 10 лютага 1976 г. Сеймам ПНР змен ў Канстытуцыі 1952 г. з'яўляецца надзвычай важнай падзеяй у працэсе станаўлення сацыялістычных грамадскіх адносін і ўмацавання сацыялістычнай дзяржаўнасці.

У снежні мінулага года VII з'езд нашай партыі, ацэньваючы пройдзены польскім грамадствам шлях, сцвердзіў, што падставы сацыялізму ў краіне ў асноўным ужо збудаваны. Новы грамадскі лад трывала ўкараніўся ва ўсіх асноўных дзялянках нашага жыцця.

Кожны з нас у штодзённым жыцці бачыць і адчувае гэтыя велічныя пераўтварэнні ў нашай краіне. Яны і падыктавалі неабходнасць змен у нашай Канстытуцыі. Старанна апрацавала іх створаная Сеймам Надзвычайная камісія і праект прадставіла да ўсебаковага абмеркавання шырокаму колу спецыялістаў і ўсіх асяроддзяў грамадства. Выказванні на сходах і лісты грамадзян, што былі накіраваны ў Сейм, а таксама ў друк, радыё і тэлебачанне, з'явіліся доказам масавай падтрымкі змен у Канстытуцыі.

Найважнейшыя змены — гэта сцвярджэнне, што „Польская Народная Рэспубліка з'яўляецца сацыялістычнай дзяржавай", а „асноўнай мэтай дзейнасці дзяржавы з'яўляецца ўсебаковае развіццё сацыялістычнага грамадства, развіццё творчых сіл народу і кожнага чалавека, штораз лепшае заспакайванне патрэб грамадзян". Наша грамадства дасканала ўсведамляе велічную ролю ПАРП і ў далейшым паспяховым развіцці нашай Айчыны, і гэты факт адлюстраваны ў Канстытуцыі: „вядучай палітычнай сілай грамадства ў пабудове сацыялізму з'яўляецца Польская аб'яднаная рабочая партыя", а „сумеснае дзеянне Польскай аб'яднанай рабочай партыі, Аб'яднанага людовага стронніцтва і Дэмакратычнага стронніцтва з'яўляецца падставай Фронту адзінства народу", які „ёсць супольнай платформай дзеяння грамадскіх арганізацый працоўнага люду і патрыятычнага аб'яднання ўсіх грамадзян — членаў партыі, палітычных стронніцтваў і беспартыйных, незалежна ад іх адносін да рэлігіі, — вакол жыццёвых спраў Польскай Народнай Рэспублікі".

Акрэсліваючы правы і абавязкі грамадзян, Канстытуцыя з 1952 г. сцвярджала, што Народная Польшча, „умацоўваючы і павялічваючы дасягненні працоўнага люду, умацоўвае і расшырае правы грамадзян". Цяпер гэты закон папоўнены наступным палажэннем: „грамадзяне Польскай Народнай Рэспублікі маюць роўныя правы незалежна ад полу, нараджэння, адукацыі, прафесіі, нацыянальнасці, расы, веравызнання, паходжання і грамадскага палажэння". Зразумела, што ў Канстытуцыі застаюцца надалей абавязваючымі ўсе іншыя палажэнні, якія больш падрабязна акрэсліваюць прынцыпы роўнасці правоў і абавязкаў грамадзян і ўсе канстытуцыйныя гарантыі гэтых правоў, між іншым, таксама аб гарантыі свабоды сумлення і веравызнання і забароне распаўсюджання ненавісці або пагарды, выклікання непрыязнасці або ўніжэння чалавека з-за розніцы па нацыянальнасці, расе ці веравызнанню. Ранейшы закон аб абавязках папоўнены палажэннем пра тое, што ўсе грамадзяне „абавязаны сумленна выконваць свае абавязкі перад Радзімай і садзейнічаць яе развіццю".

Канстытуцыя, вызначаючы курс замежнай палітыкі, сцвярджае, што наша дзяржава „1) кіруецца інтарэсамі польскага народа, яго суверэнітэтам, незалежнасцю і бяспекай, жаданнем міру і супрацоўніцтва між народамі; 2) прадаўжаючы высакародныя традыцыі салідарнасці з свабодалюбівымі і прагрэсіўнымі сіламі, умацоўвае дружбу і супрацоўніцтва з Саюзам Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік і іншымі сацыялістычнымі краінамі; 3) абапірае адносіны з дзяржавамі, якія маюць іншы грамадскі лад, на прынцыпах мірнага суіснавання і супрацоўніцтва".

Усе змены ў нашай Канстытуцыі служаць умацаванню дзяржавы і дабрабыту ўсяго народа. (мг)

НАРОДНЫ ГЕРОЙ

У лютым гэтага года спаўняецца 230 гадоў з дня нараджэння Тадэвуша Касцюшкі.

210 гадоў таму назад закончыў ён Варшаўскі кадэцкі корпус, вядомы пад лацінскай назвай *„Колегіюм Нобілюм"*.

200 гадоў таму назад добраахвотна прыступіў да вызваленчай барацьбы Злучаных Штатаў Паўночнай Амерыкі.

Сам Тадэвуш Касцюшка і яго продкі выводзіцца са старой, здаўна засядзелай беларускай шляхты. Яшчэ ў 1458 годзе кароль Рэчыпаспалітай Польскай і вялікі князь літоўскі Казімір IV, сын караля Ягайлы, дараваў Фёдару Касцюшку вёску Сяхновічы ў Брэстлітоўскім ваяводстве, якая цяпер знаходзіцца ў Жабінкаўскім раёне Брэсцкай вобласці БССР.

Гэтая вёска, пераходзячы ў спадчыне праз пакаленні Касцюшкаў, прыпала ва ўласнасць Тадэвушу Касцюшку. Як падае беларускі гісторык Барыс Клейн, у першай палавіне мінулага стагоддзя, калі ўжо Тадэвуша Касцюшкі не было ў жывых, у яго Сяхновічах жыло ўсяго 54 сям'і. Гэта дае нам наяўнае ўяўленне аб багацці шляхціча Касцюшкі і дазваляе глыбей зразумець яго шчырую спагаду да цяжкай долі прыгоннага сялянства. Ужо ў Паланецкім пасланні, у час памятнага паўстання ў 1794 годзе, абяцаў ён шмат аблегчыць долю вясковага люду. Яго голас гучэў па ўсёй Польшчы, Беларусі і Літве.

Касцюшка, цяжка паранены пад Мацеявіцамі, трапіў у палон, а царыца Екацярына II загадала пасадзіць яго ў крэпасць, як самага небяспечнага ворага.

Пра гэта Яўстахій Геленіюш піша так:

„Пад Мацеявіцамі быў крывавы бой. Мужна змагаліся палякі. Касцюшку падвялі яго палкаводцы. Спадзяваўся ён дапамогі ад генерала Панінскага, патрабаваў гэтай дапамогі, аднак не дачакаўся яе... Цяжка паранены ў галаву, ўпаў разам з канём і ніхто яго не заўважыў сярод мітусні сваіх і варожых салдат... Страціўшы прытомнасць, ляжаў на пабоішчы, быццам ужо нежывы і не бачыў крывавага разгрому свайго войска..."

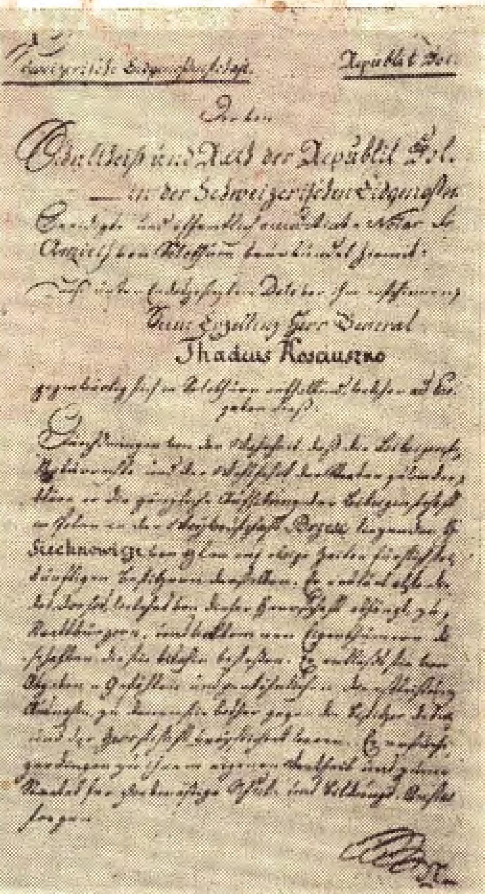
Паражэнне Касцюшкаўскай інсурэкцыі не прыцьміла славы яе правадыра. Разумелі гэта ўладары тадышняга свету. І цар Аляксандр І, і Напалеон прапанавалі яму самыя вышэйшыя пасады ў сваіх дзяржавах. Ён аднак не хацеў манаршай ласкі. Апошнія гады свайго жыцця правёў у швейцарскай мясцовасці Салюры. Жыў бедна. Усё, што меў ад ураду ЗША, раздаў бедным салдатам-эмігрантам, якія пасля падзелу Польшчы запоўнілі заходнія краіны.

З гэтага часу паходзяць два завяшчанні (тэстаменты) Тадэуша Касцюшкі. Адно адносіцца да беларускіх сялян з вёскі Сяхновічы, а другое накіравана было паднявольным неграм, якія жылі на тэрыторыі, дараванай амерыканскім кангрэсам Тадэвушу Касцюшку. У першым ён пісаў:

„Глыбока перакананы ў тым, што прыгонніцтва пярэчыць законам прыроды і дабрабыту народаў, гэтым актам завяшчаю, што адмяняю яго з усім і назаўсёды ў маім маёнтку Сяхновічы, які знаходзіцца ў Брэстлітоўскім ваяводстве — як ад уласнага імя, так і ад імя будучых яго ўладальнікаў. Прызнаю, такім чынам, усіх жыхароў вёскі, якія належаць да гэтага маёнтка, свабоднымі грамадзянамі і неабмежаванымі гаспадарамі зямельных угоддзяў..."

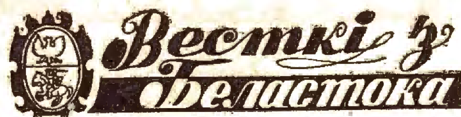
У другім завяшчанні Касцюшка загадваў свайму сябру Томасу Джэферсону, які быў прэзідэнтам, каб выкарыстаў яго маёмасць для выкупу з няволі ўсіх неграў, што жылі ў яго амерыканскім 500-акравым маёнтку.

Касцюшка памёр у 1817 годзе, а беларускія сяляне поўнага вызвалення ад панскага прыгнёту вымушаны былі чакаць яшчэ сто год, бо ўладальнікі вёскі Сяхновічы не ўшанавалі волі Касцюшкі, а бунты яе жыхароў у абарону сваіх правоў крывава задушыла царская жандармерыя.

Завяшчанне Тадэвуша Касцюшкі, у якім ён дае волю і зямлю беларускім сялянам з вёскі Сяхновічы. Завяшчанне напісана на нямецкай мове.

Віктар Рудчык

ПАДЛЯШСКІЯ БУДАЎНІКІ

Адным з найлепш працуючых будаўнічых прадпрыемстваў на Беласточчыне з'яўляецца Падляшскае будаўнічае прадпрыемства, шырока вядомае ў ваяводстве.

У Саколцы падляшскія будаўнікі пабудавалі два новыя жыллёвыя раёны з сучасным камфортам. Пабудаваны там гандлёвыя павільёны. Яны ж пабудавалі там і фабрыку будаўнічай сталяркі імя Сяргея Прытыцкага. Кошт будовы велізарны — 250 млн. зл. Будавалі хутка. Усяго 24 месяцы, калі прадпрыемствы такога тыпу будуюцца па 4 гады. Скарачэння цыкла будовы падляшскія будаўнікі дабіліся таксама і пры будове ў Саколцы фабрыкі машын і абсталявання для спажывецкай прамысловасці. 100-мільённая інвестыцыя, згодна з планам прадукцыйнага цыкла, павінна была будавацца не менш 24 месяцаў, пабудавана была на 3 месяцы раней. А на тры месяцы раней распачаць прадукцыю — вялікая справа!

Рэкордных тэмпаў будовы дабіліся падляшскія будаўнікі, будуючы ў Саколцы прадшколле на 120 месц. Не за 12 месяцаў, як гэта прадбачваў план, а за 4 будынак быў гатовы да перадачы ў карыстанне.

Падляшскія будаўнікі абганяюць час. Пасля вайны, на карце Беласточчыны паявіўся новы гарадскі пасёлак — Чорная Беластоцкая. Ва ўтварэнні яго немалую ролю адыграла Падляшскае будаўнічае прадпрыемства. Многа там зроблена ў жыллёвым будаўніцтве. Многа і далей робіцца. Разбудоўваецца, напрыклад, фабрыка сельскагаспадарчых машын.

(Працяг на стар. 5)

Sobota 28.II. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 9.00 Dla szkół (kl. VIII) Nauka o czł. 10.00 (kl. I—III) Czerwone, żółte, ziel. 10.05 Pieczeń z nieba — film fab. radz. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Mech. 15.30 Red. Szk. zap. 15.40 Pr. I prop. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dzien. 16.10 Obiektyw. 16.30 Jazdy na nartach uczy K. Schranz. 16.40 Związek Radz. między Zjazdami. 17.15 Spraw. z Finału Pucharu ligi ang. w p. nożnej Manchester City—Newcastle (Londyn). 18.10 Wszystko za wszystko. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Zalotnik — film fab. fr. 21.40 Dzien. 22.00 Sport. 22.10 Winda. 23.00 Jak...? 23.45 Opow. Star. Pana.

Niedziela 29.II. 6.25 Tech. Rol. Mat. 6.55 Mech. 7.25 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 W górach i dolinach Etiopii. 11.40 Lekt. Pegaza. 12.00 Dzien. 12.20 Pr. muz. 13.15 Radar. 13.30 Dla dzieci: Kopciuszek (Bajki pana Perrault). 14.10 Radziecka Kamczatka — rep. film. 14.40 BANK 440. 15.55 Los. Duż. Lot. 16.10 Wielka gra. 17.15 Sport. 18.10 Tele-Echo. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Dobry wieczór — film ser. tu Łódź. 21.15 BANK 440. 22.05 Królowa — film ser. (Nana). 22.50 Sport.

Poniedziałek 1.III. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.45 Echo stad. 18.05 Stulpner — zbójnik z gór — film ser. 19.00 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV: E. Zola — Teresa Raquin. 22.25 Wieczorne serenady.

Wtorek 2.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 7.30 Film fab. 9.00 Dla szkół (kl. I) Mat. 10.00 (kl. II lic.) J. pol. J. Słowacki. Balladyna cz. II. 12.00 (kl. IV lic.) 19. Brecht. Kariera Artura Ui. 12.55 (kl. I lic.) Rodzina współcz. 13.25 Tech. Rol. Chem. 14.30 Hod. zwierz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Konsylium — cz. I. 17.30 Stud. Tel. MI. 18.20 Fakty, Op., Hip. 18.55 Sami o sobie. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Order z księżyca — film ser. (Trzecia granica). 21.30 Interstud. 22.15 Konsylium cz. II. 22.30 Dzien.

Środa 3.III. 6.00 Tech. Rol. Chem. 6.30 Hod. zwierz. 7.30 W drodze do nowego. 8.00 Order z księżyca — film ser. 9.00 Dla szkół (kl. VII) Chem. O niekt. tlenkach. 10.00 (kl. V) Hist. Na tropach słow. siedzib. 11.05 (kl. VII) Hist. L. Waryński. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Fiz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Sport. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Dziwni są ci dorośli — film fab. radz. 21.40 Dzien. 21.55 Mistrz. Św. w jeździe fig. na lodzie.

Czwartek 4.III. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Mat. 9.25 Dziwni są ci dorośli — film fab. radz. 11.05 Dla szkół (kl. VII) J. pol. E. Orzeszkowa — ABC. 12.00 (kl. VIII) St. Żeromski — Siłaczka. 12.30 Decyzje piętnastolatków. 13.25 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Fiz. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z brat. 18.05 Poligon. 18.25 Gospodarność i ja. 18.40 Express Moskwa—Władywostok — film. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Trema — film krym. 22.15 Pegaz. 23.00 Dzien.

Piątek 5.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Fiz. 7.15 Trema — film fab. ang. 9.00 Dla szkół (kl. V) Geogr. Naturalne krajobr. Azji. 11.40 (kl. VII) Wych. ob. Czy umiesz odpoczywać. 12.00 (kl. VIII) Szkoła na dziś i na jutro. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.45 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Latający Holender. 18.05 Człowiek i przyroda — film dok. hiszp. 18.25 Inf. Wyd. 18.40 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Stanisław Grochowiak. 20.55 Pr. publ. 21.45 Dzien. 22.00 Mistrz. Św. w jeździe fig. na lodzie — tańce. 23.00 Pr. estrad.

Piątek 27.II — 8.00 XXV Zjazd KPZR. 9.00 Film fab. 13.40 Film fab. 19.00 XXV Zjazd KPZR. 20.00 Koncert.

Sobota 28.II — 8.00 Zjazd KPZR. 14.30 Filmy anim. 15.00 Nie do wiary. 16.30 Wesołe nutki. 17.20 Film fab. 19.00 XXV Zjazd KPZR. 20.00 Balet.

Niedziela 29.II — 9.00 Film dla dzieci. 13.00 Dla dzieci. 13.45 Hokej. CSKA—Torpedo. 3 tercja. 14.15 Koncert. 15.10 Cyrk. 16.15 Filmy anim. 17.15 Koncert. 18.00 Klub film. 19.45 Trans. z Sali Kolumnowej.

Białowieża No i co doktorku — USA 2—3. Po tE dni przedwiosenne — pol. 4—5. Strach na wróble — USA 6—7.
Czeremcha Och jaki pan szalony — fr. 2—3. To ja zabiłem — pol. 6—7.
Czyże Orzeł i reszka — pol. Adaś i Ola — czes. 3—7.
Dubicze Cerkiewne Rajdowa sympatia — czes. W królestwie ducha gór — jug. 3—7.
Gródek Ballada o Kowpaku — radz. 6—7.
Kleszczele Wynajęty człowiek — USA 2—3. Przygody małego Bimbo — rum. 4—5.
Michałowo Mania wielkości — fr. 2—3. Dajcie sensację na jedną stronę — wł. 4—5. W drodze na Kasjopeję — radz. 6—7.
Milejczyce Przygody psa Cywila — pol. Moja wojna moja miłość — pol. 3—7.
Narew Był sobie drozd — radz. Gelmada — wł. 3—7.
Narewka Polska gola! — pol. Odstrzał — USA 3—7.
Nurzec Timo Rinnelt porwany — NRD 2—3. Tylko jeden telefon — węg. 4—5. Flip i Flap w Legii Cudzoziemskiej — RFN 6—7.
Orla Gorący śnieg — radz. Tylko wtedy gdy się śmieję — ang. 3—7.
Rajsk Przygody Hucka Finna — radz. Godzina za godziną — pol. 3—7.
Suchowola Doktor Judym — pol. Tomcio Paluch — fr. 6—7.

B.Z.Graf. Zam. 545 F-2

(Працяг са стар. 1)

Калі чуеце: БГКТ...

дзейнасць БГКТ атоесамліваюць з дзейнасцю гарадоцкага народнага самадзейнага мастацкага калектыву. Люба Высоцкая — старшыня прафсаюзнай рады прадпрыемства мне сказала:

— Цяпер мы на нашым прадпрыемстве абсталявалі святліцу і хочам у „Каро“ стварыць такі ж мастацкі калектыў. Ёсць у нас жанчыны, якія прыгожа спяваюць беларускія песні.

Юліта Цеханоўская, якая ад 1969 года прымае дзейсны ўдзел у гарадоцкім харавым калектыве, дадала:

— Нядаўна адбыўся ў нас супольны сход гуртка БГКТ і гуртка вясковых гаспадынь. Рашылі мы спалучыць дзейнасць гэтых дзвюх арганізацый і выбралі для іх супольнае праўленне, якое ўзначаліла Тамара Бурачэўская.

Цікавіла мяне яшчэ, як на БГКТ глядзяць людзі „звонку“. Кіраўнік прадукцыі прадпрыемства „Каро“ Марак Кубят у 1971 годзе прыехаў у Гарадок з Лодзі. Вось яго адчуванні:

— Гэта адзіная арганізацыя, якая ў галіне культуры штосьці робіць тут, у Гарадку, бо пра мастацкі гарадоцкі калектыў жыхары Гарадка пастаянна чуюць штосьці новае. Песні ў яго выкананні вельмі мне падабаюцца. Калі Беларускае таварыства патрапіць наладзіць такую дзейнасць і ў другіх мясцовасцях, дзе пражываюць беларусы, дык я ўсё гэта ацэньваю вельмі станоўча.

У Міхалове трапіў я якраз на нараду, у якой удзельнічалі: сакратар гміннага камітэта партыі Станіслаў Гаеўскі,

Калі гаворым „танец“, думаем — Крупа.

начальнік гміны Бажэна Крыштофец і дырэктар мясцовай СКР Уладзіслаў Васько. Іх выказванні коратка можна перадаць наступным чынам:

— У Міхалове і ў навакольных вёсках пераважае беларуская нацыянальнасць, а ў сувязі з гэтым вядучае месца займае беларускі фальклор. Дзейнасць БГКТ аставіла тут свой адпячатак. Былі гурткі і мастацкія самадзейныя калектывы. Аднак у апошнія гады ўсё гэта заняпала, бо не хапае добрага арганізатара, а кіраўнікі дома культуры вельмі часта ў нас змяняюцца.

Ёсць патрэба ажывіць усё гэта і нацыянальныя элементы мясцовай культуры неабходна выкарыстоўваць у арганізацыі культурнага жыцця насельніцтва.

Начальнік гміны Б. Крыштофец яшчэ за тое, каб дзейнасць БГКТ цесна спалучаць з дзейнасцю Таварыства польска-савецкай дружбы.

З Міхалова накіраваўся я ў Нараўлая Міруця — гаспадара з вёскі Банку, аднак па дарозе завітаў да Мікадары, які мне сказаў, што ў іх і ў суседніх вёсках дзейнасць БГКТ цэняць вельмі высока.

— Кожны год наладжваем мы фэстыны ў Рыбаках, дзе збіраецца некалькі тысяч беларусаў з усяго наваколля. Першы такі фэстын наладзілі мы яшчэ ў 1959 годзе.

Таварыш Міруць заклікаў затым Галоўнае праўленне БГКТ, каб прыязджалі да іх з савецкімі фільмамі, якія тут карыстаюцца вялікай папулярнасцю, каб таварыства зноў стварыла мастацкі калектыў такога тыпу, якім

У Нараўцы правёў я гутарку са Станіславам Казберуком — інспектарам па справах культуры і асветы і з начальнікам гміны Язэпам Навіцкім.

— У нашым асяроддзі, — сцвердзілі яны, — БГКТ мае даволі багатыя традыцыі. 1 студзеня гэтага года распачаў у нас дзейнасць гмінны цэнтр культуры. У яго працы прадбачваем шырокае выкарыстанне мясцовых этнічных асаблівасцей.

На канец папрасіў я выказацца настаўніка беларускай і рускай моў у Гайнаўскім беларускім ліцэі магістра Васіля Сакоўскага.

— БГКТ? Перш за ўсё гэта наша, беларуская культурна-асветная арганізацыя. Яна вельмі патрэбная. Толькі неабходна, каб Галоўнае праўленне БГКТ пастаралася наладзіць больш цесны і штодзённы кантакт з вёскамі ды з усімі тымі асяроддзямі, дзе жывуць беларусы. Вялікую ролю ў арганізацыі дзейнасці БГКТ могуць адыграць настаўнікі, а перш за ўсё добра падрыхтаваныя настаўнікі беларускай

„Лявоніха“ пакінула ў памяці людзей трывалы след.

была „Лявоніха“. Падобныя выказванні чуў я таксама ў школе ў Старым Корніне ад настаўніцы беларускай мовы Олі Сегень і яе мужа Васіля Сегень, які з'яўляецца сакратаром гміннага камітэта партыі ў Дубічах Царкоўных. За аднаўленне „Лявоніхі“ выказваліся многія іншыя мае субяседнікі.

мовы. Толькі трэба іх неяк заахвоціць да гэтай працы. З маіх назіранняў вынікае, што зацікаўленне беларускай культурай у нас даволі вялікае.

У вельмі скарочаным пераказе вось такія больш-менш былі выказванні маіх субяседнікаў. Вывады з іх астаўляю ўжо чытачам.

Віктар Рудчык

У Меляшках слаўныя акцёры.

Фэстыны БГКТ перайтварыліся ў сапраўдныя народныя святы.

ХРОНІКА

■ Нядаўна ў гуртку БГКТ у Парцаве (гміна Бельск) адбыўся справаздачна-выбарны сход. У склад новага праўлення ўвайшлі: Антаніна Артэмюк — старшыня, Людміла Себясеня — сакратар, Яўгенія Вільчэўская — скарбнік. Дэлегатам на VIII з'езд БГКТ выбрана Яўгенія Вільчэўская.

■ У Міклашах (гміна Орля) удзельнікі справаздачна-выбарнага сходу абмеркавалі працу гуртка і апрацавалі заданні да канца бягучага года; затым правялі выбары. Функцыю старшыні БГКТ-оўцы даверылі Рыгору Рыбачуку, функцыю сакратара — Зоі Кучынскай і функцыю скарбніка — Уладзіміру Жужалю. У склад праўлення выбраны таксама Мікалай Гонта і Аляксандр Орда. Прадстаўляць гурток на VIII з'ездзе БГКТ даверана Мікалаю Гонце.

■ У Катлах, гміна Бельск, новавыбранае праўленне гуртка ўзначаліў Мікалай Сахарчук. Валянцін Вакулеўскі выбраны сакратаром, Таісія Наумчук — скарбнікам, членамі праўлення гуртка — Іван Бабуля і Іван Захарчук.

■ 8 лютага ў вёсцы Вярхлес (гміна Шудзялава) справаздачна-выбарны сход адбыўся з удзелам арганізацыйнага кіраўніка ГП БГКТ Яўгеніі Іванюк. У склад новага праўлення ўвайшлі: Крыстына Кішкель — старшыня гуртка, Ніна Парук — сакратар, Людміла Яцэвіч — скарбнік. Дэлегатам на VIII з'езд БГКТ выбрана Вера Аношка. 4 асобы падпісалі членскія дэкларацыі БГКТ і былі прыняты ўдзельнікамі сходу ў рады нашай арганізацыі.

■ У лютым месяцы ў паасобных аддзелах БГКТ адбываюцца агляды „Беларуская песня-76“. Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку і беластоцкі аддзел супольна арганізавалі агляд у памяшканні ГП. Прыбыло на яго 55 чалавек, у тым ліку 6 салістаў, 5 дуэтаў і 6 вакальных калектываў.

За выкананне фальклорнай песні прызнаны наступныя месцы: Софіі Цацэрка — першае, Марыі Прышчэпка — другое (абедзве яны з вёскі Баброўнікі, што ў Гарадоцкай гміне) і Надзеі Грыцук з Навасёлкаў (гміна Гарадок) — трэцяе. У катэгорыі дуэтаў першае месца заваявалі Надзея Парэмбская і Ніна Мушынская з Гарадка, другое месца не было прызнана, а трэцяе месца занялі Галіна і Вольга Госцік з Міхалова.

У катэгорыі вакальных калектываў журы прызнала: першае месца калектыву з Новай Волі і два другія месцы калектыву з Беластока і групе з Меляшкоў.

У сучаснай песні ў катэгорыі салістаў першае месца заняў Славамір Войтах з Беластока (другое і трэцяе месца не прызнана), у катэгорыі дуэтаў першае месца занялі Галіна Кот і Ірына Паўлючук з Гарадка, другое месца — сёстры Люба Гаўрылюк і Яўгенія Астапчук з Беластока. Сярод вакальных калектываў першае месца прызнана калектыву з Гарадка, другое месца — калектыву з Беластока.

У фінальным аглядзе „Беларускай песні - 76“ з сучаснай песняй возьмуць удзел Славамір Войтах — саліст, дуэты: Кот Галіна і Ірына Паўлючук, а таксама Люба Гаўрылюк і Яўгенія Астапчук. З вакальных калектываў — спевакі з Гарадка і Беластока.

■ 8 лютага бельскі аддзел супольна з мілейчыцкім аддзелам ў беларускім ліцэі арганізавалі агляд „Беларуская песня-76“. Узяло ў ім удзел 40 асоб, у тым ліку 5 салістаў, 3 дуэты і 5 вакальных калектываў. У выкананні сучасных песень першае месца заняў Аляксандр Раманюк з Дубяжына (гміна Бельск), другое — Людміла Грайко з беларускага ліцэя ў Бельску і трэцяе — Мікалай Парфенюк з Нурца.

У катэгорыі дуэтаў у сучаснай песні першае месца прызнана спявачкам з беларускага ліцэя Тамары Ільяшук і Людміле Грайко. Вакальны калектыў з гэтага ліцэя таксама заняў першае месца.

У фальклорнай песні ў катэгорыі салістаў першае месца заваявала Тамара Ільяшук з беларускага ліцэя, а другое месца Вера Валкавыцкая з Орлі. У катэгорыі дуэтаў журы прызнала першае месца сёстрам з Мікуліч — Валянціне і Ніне Вішэнка, другое — Валянціне Себятынскай і Валянціне Бурак з Кошак (гміна Орля). У катэгорыі вакальных калектываў два першыя месцы прызнаны мешанай групе з Дубяжына, жаночай групе з Плёсак, другое месца — жанчынам з Тапчыкал і трэцяе месца — мужчынскай групе з Дубяжына.

На фінальны агляд „Беларускай песні-76“ з сучаснай песняй паедуць салісты Аляксандр Раманюк, Людміла Грайко і Мікалай Парфенюк, дуэт Тамары Ільяшук і Людмілы Грайко, а таксама вакальны калектыў з беларускага ліцэя. З фальклорнай песняй: салістка Тамара Ільяшук, дуэт з Мікуліч, вакальны калектыў з Плёсак і два калектывы з Дубяжына. (мх)

БЕСПАРАДАК З АГРЭГАТАМ

Два гады таму назад сельгасгурток, што ў вёсцы Агароднікі, гміна Нараў, перадаў свае грошы з фонду разам з машынамі ў карыстанне гуртку ў вёсцы Іванкі. Былыя ўлады Гайнаўскага павету вырашылі ліквідаваць сельгасгурток у вёсцы Іванкі, а ўсе сельскагаспадарчыя машыны перадаць у карыстанне гуртку ў Тыневічах.

Так зрабілі, зацвердзілі, і ўсе машыны перавезлі ў Тыневічы. Праўда, у мінулым годзе гурток з Тыневіч абслугоўваў нядрэнна гаспадароў з навакольных вёсак каля Трасцянкі — ім за гэта належыцца падзяка, але гэтага малавата.

Мне прыйшлося ў студзені г.г. гаварыць з сакратаром партарганізацыі ў Агародніках тав. Паўлам Карповічам і членам партыі тав. Анатолем Андрэюком, якія незадаволены, што вымушаны былі перадаць свае машыны і фонд развіцця сельскагаспадаркі. Ім жа ўвесь час прысылаюць плаціць „амартызацыю" за карыстанне машынамі.

Яшчэ горшая справа дзеецца ў вёсцы Белкі гміны Нараў. Тут у мінулым годзе члены сельгасгуртка перадалі свой фонд развіцця сельскаму кааператыву ВПГР у Нарве, які павінен быў служыць іх вёсцы. Фонд забралі, а як прыйшлося давезці гаручае для малацільнага агрэгата, дык сказалі, што трэба заплаціць ім больш 1000 зл. Машына для апрацоўкі ільну была перададзена сельгасгуртку ў Іванках, але дзесьці прапала, цяпер і знайсці яе цяжка, а Белкі за яе плоцяць.

Конта сельгасгуртка ў вёсцы Белкі няма, перададзеныя малацільныя агрэгаты стаяць пад голым небам сапсаваныя, іншыя машыны таксама стаяць пад голым небам і няма каму іх даглядаць і ладзіць, бо забралі грошы. Але падумаць ніхто не падумае, чым людзі будуць малаціць у гэтым годзе. Ці можа прыдзецца ехаць у Белавежскую або Лядскую пушчу і там вырубаць грабчака і шыкаваць сабе яшчэ цяпер зімою цапы? А можа біць будзем тымі цапамі адказных за беспарадак?

Я думаю, што гэтай справай займуцца ваяводскія ўлады і знойдуць вінаватага, бо — напомнім толькі — адзін малацільны агрэгат каштуе каля 50.000 зл.

М. Лук'янюк

(Працяг са стар. 1)

Таварыства звяртае вялікую ўвагу на збіранне беларускай народнай творчасці на Беласточчыне: песень, казак, абрадаў, экспанатаў матэрыяльнай культуры.

Развіваць сваю дзейнасць у такім шырокім маштабе БГКТ магло толькі ва ўмовах народнай улады. Гэтыя дасягненні з'яўляюцца вынікам шырокага супрацоўніцтва і дзейснай дапамогі палітычна-грамадскіх, прафсаюзных, кааператыўных, гаспадарчых арганізацый і дзяржаўных устаноў. За супрацоўніцтва і дапамогу выказваю ім сардэчную ўдзячнасць. Таксама дзякую членам і актывістам БГКТ за Ваш удзел і ўклад ва ўсё тое, што сёння мы называем дасягненнямі БГКТ.

Адпаведнай нагодай да рознабаковага роздуму і глыбокай ацэнкі дзейнасці нашай арганізацыі і з'яўляецца бягучы год, юбілейны. Гэта тым больш важна, што адзначэнне 20-годдзя БГКТ спалучаецца з VIII з'ездам таварыства, які прадбачваецца ў месяцы маі. Таму 1976 год з'яўляецца для нашай арганізацыі не толькі юбілейным годам, але адначасова годам актыўнай працы. Цяпер у нас адбываюцца справаздачна-выбарныя сходы ў гуртках, выбіраем дэлегатаў на VIII з'езд БГКТ і рыхтуемся да яго належнага правядзення.

Урачыстаму святкаванню 20-годдзя нашай арганізацыі ГП БГКТ прысвеціць народныя фэстыны, канцэрты і сустрэчы, а таксама шэраг іншых мерапрыемстваў.

Звяртаюся з просьбай да ўсіх членаў і актывістаў яшчэ болей актывізаваць і ўзмоцніць працу гурткоў і ўсёй арганізацыі.

Заклікаю ўсіх да актыўнага ўдзелу ў выкананні рашэнняў VII з'езду ПАРП, пастаноў II пленума ЦК ПАРП і ўсіх ініцыятыў нашай партыі і народнай улады, накіраваных на далейшае развіццё нашай краіны і штораз лепшае жыццё народу.

Мікалай Самоцік
старшыня ГП БГКТ

Піліп Кізевіч

Пачатак на стар. 1

кія гады туляння ў бежанстве і вучобы. П. П. Кізевіч едзе на Паўночны Каўказ, працуе там у школе і адначасова ўдзельнічае ў нарыхтоўцы збожжа. Гэта былі цяжкія 1920-21 гады, у гарадскіх цэнтрах маладой Савецкай Рэспублікі не хапала хлеба. І П. П. Кізевіч разам з іншымі савецкімі работнікамі рабілі ўсе намаганні, каб штодня адпраўляць у Маскву найменш па вагону збожжа.

Пасля шматгадовых пошукаў урэшце ўдаецца яму знайсці бацькоў і сястру. Сям'я тужыла па родных мясцінах, і маліла яго, каб вярнуцца ў родную вёску. П. П. Кізевіч ведаў, што там, за кардонам, яго чакае беспрацоўе ды праследаванні, але ўсё ж паддаўся намовам. І спадзяванні спраўдзіліся: родныя аселіцы сустрэлі іх холадам ды голадам. Буржуазныя ўлады аніяк не хацелі падпусціць і блізка да школы настаўніка з „бальшавіцкім" дыпломам. Пасля доўгага бадзяння без працы нейкім цудам удалося яму ўладкавацца сторажам у інтэрнаце для медыцынскіх работнікаў у Баранавічах. Але не на доўга, бо і там ён быў нямілы ўладам. І ён пайшоў працаваць грузчыкам на тытунёвую фабрыку Шарашэўскага ў Гродне.

І іменна тады, у Гродне, П. П. Кізевіч актыўна ўключаецца ў дзейнасць беларускага рэвалюцыйнага руху, спачатку працуе ў гродзенскіх арганізацыях БСР Грамады, а ў 1927 годзе ўступае ў рады Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі. Партыя даручае яму дзейнасць у Таварыстве беларускай школы.

— Увесь свой вольны ад працы час даводзілася мне аддаваць дзейнасці ў КПЗБ і ТБШ, — прыгадвае ён. — І гэта была мая стыхія. Засноўваў я гурткі ТБШ на Гродзеншчыне, праводзіў у іх даклады, заняткі па навучанню грамаце з непісьменнымі, арганізаваў мастацкую самадзейнасць на беларускай мове. А калі мы з жонкай пераехалі ў Беласток, і доўгі час не мог знайсці тут работы, я цалкам акунуўся ў тэбэшоўскую дзейнасць. Мяне выбралі ў Галоўнае праўленне ТБШ, членам яе Беластоцкай акругі і скарбнікам Гродзенскай акругі. Бо побач з асветна-культурнай дзейнасцю я збіраў ад бацькоў заявы да тагачасных уладаў з патрабаваннем навучання дзяцей роднай мове, збіраў складчыны і ахвяраванні на патрэбы арганізацыі, выданне нашых органаў „Беларускі летапіс" і „Наш палетак", на выпуск падручнікаў па роднай беларускай мове і літаратуры і іншых выдавецтваў. Па даручэнню Беластоцкай акругі ТБШ апекаваўся гурткамі ў Залуках, Дзернякове, Навасёлках і Пясчаніках, што каля Гарадка. Надта ж актыўныя і баявыя былі гэтыя гурткі і кіравалі імі ахвярныя людзі, як напрыклад, Майсак у Пясчаніках ці Лукошык у Дзернякове. Пясчанікі нават ставілі беларускія п'есы, між іншым, „Мікітаў лапаць" М. Чарота. Працаваць было цяжка, за кожным маім крокам сачыла паліцыя, разганяла сходы, перашкаджала ў занятках. Натхненнем і маральнай падтрымкай мне заўсёды служыў Рыгор Шырма, сакратар ГП ТБШ, з якім я супрацоўнічаў.

Трэба было ўтрымаць сям'ю і самому неяк пракарміцца. І ён паступіў чорнарабочым у беластоцкі водаправод, капаў каналы, пракладваў водаправодную сетку ды сцёкавыя трубы.

Да настаўніцкай дзейнасці змог вярнуцца толькі пры Савецкай уладзе.

Выдавецкая дзейнасць — найбольшае дасягненне.

Весткі з Супраслі

БУДЗЕ ЗРУЧНЕЙ РАБІЦЬ ПАКУПКІ

З кожным годам жыхарам Супраслі прыбывае новых крамаў.

У лютым гэтага года будзе адкрыта крама пад зялёнай шыльдай з рознымі прыладамі для сельскагаспадарчай прадукцыі. Пабудаваў яе за паўмільёна злотых ГС у Васількове.

Таксама ў першым квартале гэтага года будзе аддадзена ў карыстанне крама з прадуктовымі таварамі. Знаходзіцца яна па вуліцы Жвіркі і Вігуры. Краму пабудаваў за 500 тысяч злотых аддзел ваяводскага спажывецкага кааператыва „Сполэм" у Супраслі.

1000 ЧЫТАЧОЎ

Гмінная бібліятэка ў Супраслі мае каля 16 500 кніжак, якімі пастаянна карыстаецца звыш тысячы жыхароў гэтага мястэчка. У мінулым годзе яна пабагацела яшчэ на 3 260 новых кніжак.

У летнім сезоне ў супрасльскай бібліятэцы пазычаюць кнігі таксама адпачываючыя. (ця)

Беларуская літаратура

АЛЯКСАНАР БАРШЧЭЎСКІ

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА 9

Сялянская лірыка. Як рамесніцка-пралетарскія вершы былі выразна раздзелены на песімістычныя і аптымістычныя, так і сялянскія творы ўтрыманы ў двух супрацьстаўных настроях. У разгледжаных ужо вершах сялянскага цыкла Гартны плакаў над нядоляй селяніна. У тых вершах, якія будзем аналізаваць цяпер, дамінуючым настроем з'яўляецца аптымізм, радасць, бадзёрасць. Усе гэтыя элементы выступаюць у прыгожым вершы „Красуй, збожжа".

Красуй, збожжа майго краю,
Каласісь багата!
Жджэ за працу ураджаю
Ад цябе араты.
Хлебароб, аддаўшы сілы
Свайму полю-ніве,
Усміхнецца табе міла,
Што ты урадзіла.

Прыгожая гармонія паміж чалавекам, працай, зямлёй і надзеяй характарызуе ўвесь гэты верш. Цікавай з'яўляецца канструкцыя твора. Складаецца ён з шасці рэгулярных строф. Аднак кожныя дзве страфы аб'яднаны ў адну цэласць. Цэласці гэтыя пачынаюцца адным і тым самым радком „Красуй, збожжа майго краю". Верш па сутнасці належыць да песеннай лірыкі і аж просіцца, каб пераладжыць яго на музыку.

У падобным, радасным настроі ўтрыманы таксама верш „Сявец". З'яўляецца ён зваротам да селяніна. Паэт аж чатыры разы паўтарае заклік „Уставай, сявец". Заахвочвае ён селяніна выйсці ў поле і пачаць сяўбу. Аўтар перакананы, што дагледжаная глеба не ашукае селяніна і аддзякуе яму багатым ураджаем.

Уставай, сявец! І тое знай,
Што думак глеба не абмане,
А дасць багаты ураджай
За пот праліты, за старанне.

У вершы выступае тыповы для народнікаў і польскіх пазітывістаў культ селяніна, культ яднання з зямлёй, культ працы.

Верш „Песня жняі" — гэта ілюстрацыя жаночай працы на полі ў часе жніва. Твор напісаны ад імя сялянкі. Верш „Сявец" быў формай заахвочвання селяніна да дзейнасці, верш „Песня жняі" — гэта фатаграфія сялянскай дзейнасці. Трэба сказаць — фатаграфія эмацыянальная, сардэчная. У сваёй пахвале і захапленні працай жняі паэт ідзе так далёка, што пачынае ідэалізаваць яе. Гэтая ідэалізацыя даводзіць да пэўнай спрошчанасці ў інтэрпрэтацыі сялянскай працы. Прыкладам могуць быць наступныя строфы:

Не баюся спёкі я
Сонца агнявога
І не чую, што баляць
Рукі, крыж і ногі.
Пот ліецца ручайком,
Смага забірае;
Я ж вясёлая ўсё жну,
Жну ды падпяваю.

Можам гаварыць нават аб супярэчнасцях у прыведзеным фрагменце верша. Калі хто ведае глыбока цяжкую працу жняі, не згодзіцца з тым, што жанчына, залітая потам, змучаная прагай, жанчына з болем у руках, нагах і плячах можа, як гэта гаворыць паэт, падпяваць. Гэта, аднак, мастацкі прыём. Усхваляваны і захоплены прыгажосцю жняі, паэт можа дазволіць сабе на гіпербаліку.

Верш „Касьба" ў многім падобны на „Песню жняі". Тут таксама выступае захапленне прыгажосцю і сэнсам сялянскай працы. Верш канчаецца дзвюма страфамі, якія могуць быць напісаны на праграмным сцягу Гартнага.

Толькі не дарма усе сілы
Людзі сціраюць свае,
Праца ўвесь свет ускарміла,
Праца нам шчасце дае.
Працаю сілы прыроды
К людзям у слугі ідуць,
З ёю у свеце народы
Лепшае долі прыждуць.

Верш гэты быў напісаны ў 1912 годзе. Можна зрабіць вывад, што Гартны, хістаючыся ў ацэнках працы ў ранні перыяд сваёй дзейнасці, урэшце прыйшоў да вываду, што праца — найпрыгажэйшы атрыбут жыцця чалавека — з'яўляецца сродкам паляпшэння чалавечага быту, сродкам узбагачэння чалавечай душы. Такім чынам, ператвараецца яна з катэгорыі фізічнай у катэгорыю маральную.

Спачатку вёў курсы рускай мовы для настаўнікаў Беластоцкай вобласці, потым настаўнічаў у сярэдняй школе. Пачалася гітлераўская акупацыя, і П. П. Кізевіч зноў вярнуўся да лапаты ў водаправодзе. Самотны — дачку гітлераўцы забралі на прымусовую працу ў Германіі, а жонку з другою дачкою захапіла вайна ў часе іх пабыўкі на адпачынку ў Крыме — ён прысвяціў сябе падпольнай дзейнасці, увайшоў у Беластоцкі падпольны антыфашысцкі камітэт, даставуляў зброю, харчы і інфармацыю савецкім партызанам, што дзейнічалі паблізу Беластока, пераховуваў яўрэйскіх дзяцей-сірат, дапамагаў яўрэям, якіх фашысты замкнулі ў гета. І ўсё гэта, нягледзячы на пагражаючы кожную хвіліну арышт і расстрэл.

Калі 27 ліпеня 1944 г. Беласток вызваліла Савецкая Армія, П. П. Кізевіч адразу ўключыўся ў палітычную дзейнасць: увайшоў у склад першага Ваяводскага ўпраўлення ў Беластоку, уступіў у рады Польскай рабочай партыі. Неўзабаве яму даручаецца надта адказная праца ў Ваяводскай камісіі партыйнага кантролю. На яго, як віднага партыйнага і грамадскага дзеяча, безупынна палявала рэакцыйнае падполле. Але яму пашчасцівілася пазбегнуць іх смяротных куляў.

— Калі ў 1949 г. пачалі па ўсёй усходняй Беласточчыне паўставаць школы з беларускай мовай навучання, а таксама навучанне беларускай мовы ў польскіх школах, мяне накіравалі з ВК ПАРП у Кураторыю, на загадчыка аддзела меншаснага школьніцтва, — расказвае П. П. Кізевіч. — Працы было мноства, дзяцей неабходна было забяспечыць падручнікамі, а школы — настаўнікамі. І ўсё ж, калі, бывала, пяшком, за пятнаццаць-дваццаць кіламетраў ад чыгуначнай ці аўтобуснай станцыі зайду ў якую-небудзь вясковую школку, пагляджу, як дзеткі вучацца роднай мове, ад радасці і мая стома, і ўсе цяжкасці і турботы забываліся, заставалася адно пачуццё вялікага шчасця...

Аднак здароўе не дазволіла П. П. Кізевічу працаваць у школьніцтве. Яго накіравалі на пасаду дырэктара Беластоцкага водаправода. Але і тады ён не парываў сувязі з беларускім школьніцтвам, бачыў патрэбы шырэйшага разгортвання культурна-асветнай дзейнасці ў беларускім асяроддзі. І тады стаў адным з першых ініцыятараў па стварэнню Беларускага грамадска-культурнага таварыства.

— 26 лютага 1956 года быў скліканы першы арганізацыйны з'езд БГКТ, мне выпаў гонар адкрываць яго, — успамінае П. П. Кізевіч. — Устаў я з-за стала прэзідыума, глянуў на запоўненую дэлегатамі залу і сэрца маё затрапятала ад шчасця: „Ёсць патрэбы развіваць культурна-асветную дзейнасць на роднай мове сярод беларусаў Беласточчыны, ёсць для гэтага створаныя народнай уладай прыхільныя ўмовы і ёсць ахвотныя і ахвярныя людзі!"

І П. П. Кізевіч актыўна ўключыўся ў дзейнасць БГКТ, быў членам Прэзідыума, доўгія гады дзейнічаў у складзе Галоўнага праўлення, Галоўнай рэвізійнай камісіі. І сёння, хоць ён ужо на пенсіі і хвароба не дазваляе яму актыўна ўдзельнічаць у працах нашай арганізацыі, аднак П. П. Кізевіч жыва цікавіцца ўсім тым, чым жыве БГКТ.

Дзяржава высока ацаніла самаахвярную працу П. П. Кізевіча. Ён узнагароджан ордэнам Сцяга Працы II класа, Афіцэрскім Крыжам Адраджэння Польшчы, Сярэбраным Крыжам Заслугі, залатым і сярэбраным знакамі „Заслужаны для Беласточчыны" і іншымі ўзнагародамі.

Мікалай Гайдук

Падляшскія будаўнікі

(Працяг са стар. 2)

Найбольш удзячны Падляшскаму будаўнічаму прадпрыемству Лапы. Усё, што там пабудавана пасля вайны, зроблена рукамі падляшскіх будаўнікоў. Лапская бальніца была залічана ў 1974 годзе да найлепш выкананага аб'екту на Беласточчыне.

Але ўсё ж найбольш імі зроблена ў Беластоку. Тут пабудавалі яны два жыллёвыя раёны — Прывакзальны і Пасёлак маладых, які знаходзіцца пры ўездзе з Варшавы ў Беласток, частка жыллёвага раёна па вуліцы Міцкевіча, першы этап раёна Антанюкоўскія сады. З аб'ектаў грамадскага карыстання неабходна сказаць аб дзвюх вялікіх паліклініках — чыгуначнікаў і па вуліцы Бэма, аб доме студэнта на 600 месц, аб сучасным стадыёне, пабудаваным на дажынкі, аб будынку радыё і тэлебачання, аб помніку героям Беласточчыны, які пабудаваны быў па-за планам, аб нядаўна аддадзеным у карыстанне гандлёвым доме „Цэнтраль", аб разбудове Беластоцкага палітэхнічнага інстытута, аб будове анкалагічнай бальніцы і г.д. Што датычыцца прамысловага будаўніцтва, неабходна падкрэсліць разбудову чыгуначнага прадпрыемства стальных канструкцый у Старасельцах, будову фабрыкі „Спомаш" і іншыя.

Падляшскае будаўнічае прадпрыемства ў апошнія гады найбольш займаецца прамысловым будаўніцтвам. У яго дзейнасці складае яно 60 працэнтаў, 30 працэнтаў — гэта будаўніцтва аб'ектаў грамадскага карыстання і 10 працэнтаў — жыллёвае будаўніцтва.

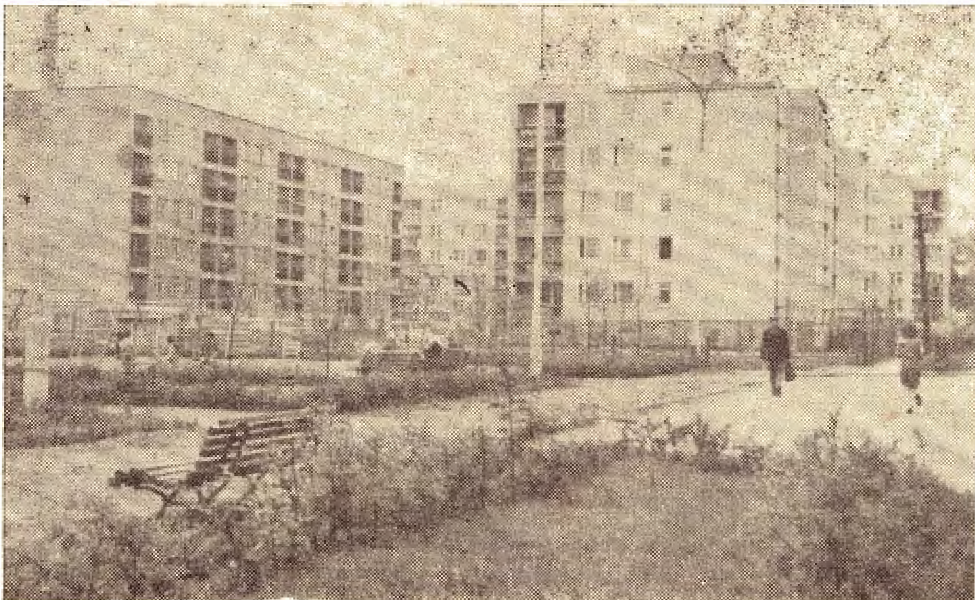
Вялікіх дасягненняў падляшскія будаўнікі дабіліся ў мінулым годзе. У гонар VII з'езду ПАРП абавязаліся яны перавыканаць план на 3 млн. зл. Перавыканалі на 9 млн. зл. Дынаміка развіцця прадукцыйнасці ў мінулым годзе дасягнула 27 прац., што дало 17 млн. зл. чыстага даходу.

Восенню мінулага года прадпрыемства святкавала свой сярэбраны юбілей. Было падлічана, што за 25 мінулых год прадпрыемства пабудавала: 220 жылых блокаў, 165 фабрык і прамысловых аб'ектаў, 175 школ (найбольш у Беластоцкім павеце), 217 аб'ектаў для сельскай гаспадаркі, 101 аб'ект публічнага карыстання, у тым ліку 31 аб'ект аховы здароўя.

Цяпер прадпрыемства вядзе работы на 47 будоўлях. Працуе на прадпрыемстве 1200 чалавек. Дырэктарам прадпрыемства з'яўляецца Рамуальд Касінскі — таленавіты арганізатар, які, як там кажуць, „паставіў на моладзь".

Бягучы год напэўна прынясе прадпрыемству новыя вялікія дасягненні, таму што падляшскія будаўнікі не змяншаюць, а нарашчваюць тэмпы сваёй нялёгкай і адказнай дзейнасці.

Міхась Хмялеўскі

Новае жыллёвае будаўніцтва ў Саколцы. *Фота Я. Цялушэцкага.*

ВОСЬМЫ КЛАС... І ШТО ДАЛЕЙ?

Я прачытала артыкул у „Ніве" аб нашай школе. І асабліва зацікавілі мяне словы, накіраваныя да васьмікласнікаў. Кожны з нас, вучняў сярэдняй школы, стаяў перад праблемай выбару школы. Ці правільны быў выбар, вучань мог пераканацца толькі ў школьным годзе. Некаторыя разачароўваліся, але было ўжо позна.

Каб пазбегчы такіх выпадкаў, дырэкцыя Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Бельску Падляшскім ужо два гады арганізуе сустрэчы кандыдатаў з дырэктарам, настаўнікамі і класнымі кіраўнікамі. Розным вучням сустрэчы гэтыя далі многа карысці.

Я была вучаніцай пачатковай школы № 3 у Бельску Падляшскім, якая змяшчаецца ў гэтым самым будынку, што і ліцэй. І ў мяне не было клопатаў у новай школе. Знаёмыя твары прафесараў, больш паловы вучняў „тройкі", якія прадаўжаюць вучобу ў ліцэі, — я без хвалявання прыйшла на першую сустрэчу. Але былі таксама няяснасці, невядомыя справы, аб якіх мне хацелася даведацца. Нават для нас — вучняў „тройкі" — ліцэй быў недаступнай таямніцай. Мы з пашанай глядзелі на старэйшых сяброўак і хацелі як мага хутчэй пазнаць таямніцу другога паверха, які нас вельмі цікавіў.

Ужо першыя сустрэчы паказалі, што нічога не ведаю я аб багатай гісторыі сваёй будучай школы. Урокі на сустрэчах выяснілі ўсе мае пытанні. Настаўнікі аказаліся вельмі ветлівымі, прыязнымі і адносяцца да вучня, як да сябра. Патрабаванні аказаліся сапраўды вялікія, але гэта толькі на карысць нам.

Сярод нас ёсць вучні, якія ў пачатковай школе не вучыліся беларускай мове. Гэтым вучням асабліва памаглі сустрэчы. Яны пазналі беларускую мову, і аказалася, што яна не такая і цяжкая. Недахопы з пачатковай школы гэтыя вучні папоўнілі на занятках гуртка беларускай мовы.

У нашым ліцэі ёсць вучні, якія апынуліся тут толькі таму, што былі ўпэўнены ў высокім узроўні навучання па асобных прадметаў. Яны не памыліліся. Сустрэчы спрыяюць наладжванню першых сувязей, дапамагаюць выбраць профіль класа, пазнаць свайго настаўніка. Усё гэта прычыняецца да таго, што 1 верасня першакласнікі не адчуваюць сябе адзінокімі, загубленымі, а гэта ж вучні часам з найдалейшых мясцовасцей нашага ваяводства.

Шырэй аб нашай школе, аб яе дасягненнях, аб лёсе нашых выпускнікоў у вышэйшых навучальных установах краіны напісала „Ніва" ў № 6 ад 8.II. Я, як удзельнік першакласніцкіх сустрэч у ліцэі, заахвочваю ўсіх васьмікласнікаў прыехаць да нас на сустрэчы, якія адбудуцца 29. II., 7.III., 21.III., 28.III. і 4.IV.1976 г. у 9 гадзін раніцы — заўсёды ў нядзелю.

Галіна Ляшчынская,
ліцэй у Бельску.

Народная Рэспубліка, пераўтвараючы ў жыццё ленінскую нацыянальную

палітыку, — гаворыцца ва ўступе да артыкула, — запэўнівае нацыянальным меншасцям, у тым ліку і беларусам, пражываючым у Польшчы, раўнапраўнасць і магчымасць тварыць і развіваць сваю нацыянальную культуру". І далей: „Сёння беларусы, нароўні з польскімі братамі, будуюць народную Польшчу, рэалізуючы праграму VII з'езду Польскай аб'яднанай рабочай партыі".

Аўтар артыкула Герат Лібш (дарэчы, ён быў госцем нашай рэдакцыі ў 1971 годзе) падкрэслівае галоўныя заданні ў працы нашага таварыства: шырокая актывізацыя беларускага насельніцтва ў будаўніцтве сацыялізму ў Народнай Польшчы, удзел беларускага насельніцтва ў гаспадарча-эканамічным і культурным жыцці краіны, развіццё беларускага школьніцтва і арганізаванне курсаў беларускай мовы, падтрымка і аказванне дапамогі народным мастакам і калектывам у развіцці народнай творчасці, збіранне і запісванне фальклору.

У артыкуле дакладна пералічваецца асабовы склад членаў таварыства, колькасць гурткоў, самадзейных мастацкіх калектываў, нават цікавейшыя мерапрыемствы, якія арганізуе таварыства.

Значнае месца ў артыкуле адведзена тыднёвіку „Ніва".

Гаворыцца ў артыкуле і аб аб'яднанні „Белавежа", якое выгадавалася пры „Ніве", і аб выдавецкай дзейнасці таварыства, асабліва падкрэсліваецца 18 выданняў „Беларускага календара".

Заканчваецца артыкул прыгаданнем аб юбілеі таварыства і „Нівы" і аб падрыхтоўцы да VIII з'езду БГКТ, які адбудзецца ў маі.

Яніна Чэрнякевіч

БАГАТЫЯ МІКАЛАІ

У групе сельскагаспадарчых школ у Бельску Падляшскім у гэтым школьным годзе працуе настаўнікамі аж тры Мікалаі. Адным з іх з'яўляецца Мікалай Турковіч. Ён кожны дзень даязджае ў школу з дома каля Боцек сваёй уласнай машынай. У школе ён выкладае механізацыю сельскай гаспадаркі, а таксама вядзе практычныя заняткі па механізацыі сельскай гаспадаркі і правілах кіравання машынамі. Пасля школьных заняткаў праводзіць рэпетыцыі са школьнай моладдзю ў вакальна-музычна-танцавальным калектыве „Падляшскія зязюлі". Дзейнічае таксама ў ГСПС. За яго дзейнасць школа атрымала шмат дыпломаў і ўзнагарод.

Другім Мікалаем з'яўляецца Мікалай Ялінік. Пачаў ён працаваць у школе 1 верасня 1975 года пасля заканчэння вучобы ў Сельскагаспадарчай акадэміі ў Кракаве. Гэты малады чалавек навучае сельскагаспадарчай механізацыі і правілам руху машын па дарогах. Пасля заняткаў актыўна займаецца спортам і апякуецца СКС-ам. Са спартыўнай часткай школьнай моладзі часта наведвае розныя сярэднія школы (у Гайнаўцы, Граеве, Дуброве, Беластоку) і так наша моладзь змагаецца ў спартыўных спаборніцтвах. У апошні час яго падапечныя ўсё часцей і часцей пачынаюць перамагаць.

Апошнім Мікалаем з'яўляецца ваш карэспандэнт. У школе ён працуе звыш 13 год (шчаслівы юбілей!). Выкладае ў апошніх класах сельскагаспадарчае рахункаводства і аснову права. Пасля школьных заняткаў працуе з моладдзю ў школьнай арцелі, ужо звыш 7 год. Паказчыкі гэтай арцелі ўсё растуць. Балансавая прыбаўка дасягнула ў 1975 годзе суму 42.000 злотых, а актыўнасць моладзі ў арцелі ўзрасла на 70%.

Мікалай Няплоха

У гэтым годзе бэзкатоўскі аўтобус замест абслугоўваць розныя беластоцкія ўстановы будзе нарэшце даступны школам з беларускай мовай, гурткам нашай арганізацыі з аддалёных мясцін, актыву БГКТ для наладжвання экскурсій у Варшаву, Кракаў, Гданьск і іншыя прываблівыя мясцовасці нашай краіны. ***(іс)***

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У час судовага падзелу маёмасці гр. М. прызнана дзялянка, якая знаходзілася ў карыстанні П. Той адмаўляецца перадаць дзялянку, тлумачачы, што рашэнне суда няправільнае і што ён звярнуўся да міністра справядлівасці з просьбай даць дазвол на надзвычайную рэвізію. Судовы выканаўца адмаўляецца выканаць рашэнне, паясняючы, што ў рашэнні няма абавязання П., каб перадаў М. дзялянку. Як выйсці з сітуацыі, у якой М. прызнана дзялянка, а П. ёю надалей карыстаецца?

АДКАЗ: Калі рашэнне суда, якім дзеліцца спадчына або адмяняецца супольная ўласнасць, прыдзяляе аднаму з супольных уласнікаў маёмасць, якая знаходзіцца ва ўладанні іншага, то павінна быць у ім зазначана не толькі тое, каму яна прыдзелена, але таксама павінна заключаць загад, каб той, хто дагэтуль маёмасцю карыстаўся, абавязкова яе перадаў таму, каму яна прыдзелена. Калі праз недагляд суда гэткага абавязання ў рашэнні няма, зацікаўленаму, (калі рашэнне суда правамоцна) прыслугоўвае права патрабаваць праз суд, каб уладальнік маёмасці перадаў яе таму, каму яна рашэннем суда была прыдзелена. Зварот уладальніка да міністра справядлівасці наконт унясення надзвычайнай рэвізіі не ўстрымоўвае судавядзення ў справе абавязання яго да выдачы маёмасці таму, каму яна прыдзелена.

Сардэчныя тайны

Дарагое „Сэрцайка", паўгода таму назад пазнаёмілася я з Міркам, студэнтам апошняга курса вышэйшай школы. Пакахала яго ўсім сэрцам. Амаль кожны дзень мы бачыліся і ўсюды хадзілі разам: і ў кавярні, і на танцы, і ўсё было як найлепш. Але нядаўна мая сяброўка выходзіла замуж і запрасіла мяне разам з Міркам на вяселле. Колькі я рыхтавалася да гэтага вяселля! І сукенку модную пашыла, і туфлі элегантныя купіла. І на балі Мірэк спачатку бавіўся толькі са мной. Але потым мы ўжо пазнаёміліся з вясельнай моладдзю і бавіліся ўсе разам. Але дзесь каля поўначы Мірэк знік. Ды не сам, а з дзяўчынай, з якой танцаваў апошні танец. Не было іх доўга. Я страшна перажывала, а калі вярнуліся, Мірэк ужо да мяне не падыйшоў, а ўвесь час гуляў з ёю. Уявіце сабе, „Сэрцайка", як я тады сябе адчувала. Гатова была пад зямлю схавацца. Хацела адразу пайсці дамоў, але думка, што можа ён яшчэ вернецца, паўстрымоўвала мяне. А ён не вяртаўся. Прамучылася я так да раніцы. І адна вярнулася дамоў. Ад тае пары мінуў ужо месяц, а Мірка я не бачу. Усё чакаю, ужо і крыўду даравала б, каб толькі вярнуўся.

Галя з Б.

Галіна! Вярнуць яго, калі ён сам не захоча, няма сілы. Не прымусіш і кахаць, калі не кахае. У жыцці па-рознаму бывае. І хаця і крыўдна і балюча, адна табе рада: Старайся больш бываць у кампаніі, сярод моладзі, старайся забыць яго. З часам знойдзеш іншага.

„Сэрцайка"

Дарагі Астрон, сніцца мне, што я з грамадою людзей стаю перад высокімі гарамі. Яны такія высокія, што я баюся на іх узлазіць. Але мне і яшчэ адной маладой дзяўчыне сказалі ўлезці на гэту гару і паглядзець, ці можна пералезці цераз яе. І пачалі мы лезці. Улезлі на пачатак гары, і я спалохалася. У далёкай даліне стаяў горад, надта вялікі. Тая, другая дзяўчына пачала лезці ўверх, а я сказала, што не палезу, бо баюся быць так высока. І мы вярнуліся. Усё сказалі гэтым людзям: што гэтыя горы былі такія высокія, што нават горад быў у параўнанні з імі толькі кропачкай. Горы былі пакрыты зялёнымі раслінамі. І тады якраз свяціла сонца і было бязвоблачнае неба. Горы ляжалі адна перад другой, і я надта спалохалася, калі ўбачыла другую такую гару. Астроне, скажы мне, ці чакае мяне што страшнае? Я ж яшчэ маладая, і перада мною яшчэ ўсё.

Твая чытачка

Вер-не-вер

Не хвалюйся! Сон жа не прадвяшчае бегу падзей на ўсё жыццё. У жыцці бываюць розныя крутыя павароты, якія, на жаль, трэба пераважваць чалавеку. Сапраўды, твой сон — не з лепшых. Можа, ты закахаешся ў неўласцівага чалавека? Бо бачыць у сне шмат людзей — абазначае ўтрату самастойнасці, пакорнасць. Перад табой былі высокія горы, якія абазначаюць цяжкую працу і сум. Іншая справа — калі б ты адолела вяршыню... Ды і тая даліна, якую ты ўбачыла, сведчыць аб нейкім нявыгадным набытку. Адзіны прыемны акцэнт у сне — гэта зялёная расліннасць, якой былі пакрыты горы, ды яркае сонца, бясхмурнае неба. Гэта дае надзею на добрую будучыню, ты ж яшчэ маладая, убачыш і добрае і дрэннае.

Астрон

Этнаграфічнае акенца

Свіронак на панадворку Людвіка Багінскага ў вёсцы Пухлы Беластоцкага павету. Фота М. Гайдука.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

...у мінулым годзе ў Польшчы цывільны шлюб узяло 335 000 пар.

...у мінулым годзе ў нашай краіне пабудавана 250 000 новых жылых кватэр.

...у мінулым годзе ў нашай дзяржаве нарадзілася 360 000 дзяцей.

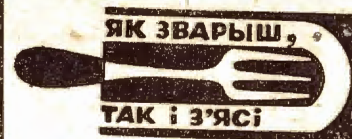
...ВЗГС у Беластоку згуртоўвае 96 462 члены.

...беластоцкі ВЗГС вядзе 1 045 гандлёвых павільёнаў і крамаў, а таксама 62 рэстараны.

...ВЗГС у Беластоцкім ваяводстве вядзе культурна - асветную дзейнасць у 108 клубах „Селяніна" і 40 цэнтрах „Сучасная гаспадыня".

(ця)

Куток практычных ведаў

КРЫХУ ПРА ТЛУШЧ

Для многіх людзей яшчэ сёння тлустыя стравы і тлустае мяса з'яўляюцца мерылам заможнасці. Гэта, аднак, вельмі памылковая думка: празмерная колькасць тлушчу ў арганізме не толькі не рэкамендуецца, але і можа аказацца вельмі шкоднай.

Тлушч у ежы — гэта галоўная крыніца энергіі, таму ў перыяд цяжэйшай працы варта прадугледзець у меню больш тлустае мяса. Але нават для цяжка працуючага мужчыны спажыццё тлушчу ў адны суткі не павінна быць большае, чым 2 г на кожны кілаграм цела.

З тлушчаў найчасцей спажываем мы сала, смалец, масла. Менш распаўсюджаным, хоць адносна больш лёгкастраўным з'яўляюцца расліннш тлушч — алей, маргарын.

Сала ці, як у нас кажуць, **саланіна** — гэта знятая з бакоў і крыбету тушы свінні тлушчавая тканка. Найстарэйшы спосаб кансерніравання сала — гэта саленне яго, а пасля капчэнне. Аднак салонае сала праз нейкі час змяняе свой смак, яго прымяненне становіцца абмежаваным, колер змяняецца са светлакрэмавага ў жоўты. Змяняецца і смак: робіцца больш горкім, пякучым, сала пачынае пахнуць. Крыху больш трывалым бывае капчонае сала.

Каб пазбегнуць страт, якія могуць узнікнуць у выніку таго, што сала стане ёлкім, можна яго яшчэ свежым парэзаць або прапусціць праз мясарубку і перагапіць. Атрыманы тлушч зліць у сухі, каменны посуд. Скваркі пасаліць, злажыць шчыльна ў асобны посуд і выкарыстаць для розных страў; можна іх есці з хлебам.

Смалец з'яўляецца чыстым тлушчам, вытапленым з сала. Гэта тлушч адносна трывалы. А ўсё ж трэба пераховываць яго ў даволі халодным памяшканні, без доступу святла.

Масла — гэта найбольш каштоўны жывёльны тлушч. Ён лёгкастраўны і выступае ў ім вітамін А. Але на масле не варта смажыць, бо, награваючыся, яно хутка траціць свае каштоўныя якасці. Таму яго трэба ўжываць сырым да хлеба ці ўжо гатовых страў перад самай іх падачай. Праўда, варта заўсёды дадаць крыху масла да маргарына, пекучы пірог, калі хочам, каб ён меў спецыфічны, хатні арамат.

Раслінны алей таксама больш лёгкастраўны, чым сала ці смалец. Варта яго выкарыстоўваць да розных салатаў, пры смажэнні рыбы, пры падрыхтоўцы маянезу і г.д.

Гаспадыня

На палове дарогі да хутара Іван, пэўна, натрапіў на які раўчук, на паўхвіліны схаваўся ледзь не да шапкі, затым зноў паказаўся на снезе.

І вось ён пад самым хутарам. Ад хваравітага напружання Цімошкіна аж узяла дрыготка, аднак ён па-ранейшаму глядзеў, слухаў, стыў на ветры і, прагнучы ўдачы, з кожным сябровым крокам чакаў бяды. Але, здаецца, яна мінalася. Іван шпарка сігаў да нейкай цаглянай будыніны: ні, ля яе, ні пад суседняй збудоўкай нічога жывога або падазронага не было відаць. Урэшце ён падышоў да рога, пратупаў уздоўж нізкай цаглянай сцяны, мінуў нейкую чорную пляму ў доле і знік на падворку.

Было па-ранейшаму ціха.

Увесь скалелы, Цімошкін трошкі аслабіў сваё напружанне і ўдыхнуў болей свету. „Можа, як-небудзь?" — бессвядома з'явілася маленькая кволая надзея. Ён прысланіўся спіной да саломы, захінуў шынялём калені і, усё ўглядаючыся ў хутар, пачаў чакаць.

Яго напятая, як струна, прага-жаданне, каб як-небудзь мінула чалавека бяда, трошкі аслабла, і за тое пасля ён гатовы быў праклясці сябе. Можа, тым хлопец пазбавіў сябра якой незразумелай таемнай падтрымкі, можа, ён ад таго раней, чым трэба было, згубіў асцярогу і аддаўся бяспечы. Ён не ведаў, як тое сталася, — можа нават міргнуў у той час, — толькі неяк раптоўна і нечакана ўбачыў, што наўпрасткі па снежным полі з хутара шпарка, ратуючыся, бяжыць чалавек.

Спачатку хлопцу здалося, што гэта хто другі, не Іван. На якую секунду ён разгубіўся, не цямячы, што сталася, і затым у хутары імпэтна і глуха затрашчаў аўтамат.

Па ім пусцілі доўгую, відаць, паспешную чаргу, Іван азірнуўся і кінуўся ўбок, пасля ў другі — хістраваў, каб не ўцэлілі. У Цімошкіна схаладзела скрозь унутры, пасля нейкім гарачым варам плюснуўся ў душы спалох. Побач ўстрывожана ўскочыў Бліщчынскі, але хлопец не глянуў на земляка, — яго пранізала адчуванне, што Іван у смяртэльнай бядзе.

Далейшае адбылося надзвычай хутка і жахліва. Два ці тры аўтаматы з хутара пачалі біць кароткімі імпэтнымі чэргамі, Іван упаў першы раз, перакаціўся ў доле, стрэльнуў у адказ, ускапіўся, пабег і ўпаў зноў.

Нястрымнае жаданне памагчы сябру, які, напэўна, гіне, падхапіла хлопца з застрэшка. Ён кінуўся ў поле — ногі бухнулі ў спрасаваны снежны ўзгорбак, вецер з-за сцірты злосна рвануў полы шыняля. І тады ззаду злосна азваўся Бліщчынскі:

— Стой! Куды? Ці ты здурнеў? Куды цябе гоніць?

Цімошкін толькі на імгненне адарваў позірк ад далечы, азірнуўся на гэтага недарэчнага тут між імі Бліщчынскага, які ўскочыў пад сціртай. І калі ён зноў, бегучы, зірнуў наперад, Ваня ляжаў на снезе ў некалькіх метрах ад раўчука, і здаецца, не крануўся.

У Цімошкіна падагнуліся ногі. Спатыкнуўшыся, ён глытнуў нешта тугое і нясцерпна крыўднае, што падкацілася к горлу, і з дзікай лютасцю зароў на Бліщчынскага:

— А ты што? Зноў? Наперад, сволач! Чуеш? Марш!

Невядома, што ён крычаў яшчэ, толькі збялелы Бліщчынскі скамянеў пад застрэшкам і, аберуч трымаючы аўтамат, няўцямна ўтаропіўся ў яго. Цімошкін жа спяшаўся і аж троссся, панішчаны бядой, а ён усё туліўся пад сціртай, баючыся выйсці на снег. Тады хлопец ірвануў рукаятку аўтамата і кінуўся да яго.

— Наперад, сабака!!! Застрэлю!!!

Ён трапіў над сабою ўладу, мог бы забіць яго, і Грышка, відаць, зразумеў гэта. Бачна было, як у рудых пісаравых вачах варухнуўся спалох, як задрыжалі яго тонкія вусны і ён, боязна паглядваючы на земляка, нясмела ступіў з-пад застрэшка.

— Ну чаго ты? Чаго? Ашалеў хіба? — збянтэжана бурчаў ён, але патрухаў у поле.

— Бягом!!! — крычаў Цімошкін і, падхапіўшы пад паху аўтамат, пабег за ім, поўны здзічэлай рашучасці забіць, калі ён не паслухае. Недзе ў хлапечым нутры стала нясцерпнай тады накопленая гадамі нянавісць да яго подлай натуры, да таго ж ён ведаў, што адзін з балючай рукой не здолее, — калі, можа, трэба будзе, — несці Ваню. Бліщчынскі боязна трухаў, невядома чаму развязўшы рот і пазіраючы то ўбок хутара, то скоса — на хлапца. Цімошкін жа не глядзеў наперад — ведаў, там чакае яго бяда, і пад дулам свайго аўтамата гнаў туды пісара.

Так яны дабраліся да дрэўцаў, і Цімошкін вельмі спалохаўся, каб ворагі раней за іх не падбеглі да Вані. Але стрэлы з хутара сціхлі, здаецца, адтуль ніхто так і не паказаўся ў полі. Ваня

ТРЫБУНА чытачоў

Кожны мае права на працу

У Гайнаўцы на Варшаўскай вуліцы пасяліўся інвалідскі кааператыў „Постэмп", які ў былым Гайнаўскім павеце зрабіў вялікую работу. Усіх ахвотных інвалідаў III, II, а нават I груп пасля прывучэння прымаюць на працу на адзежавых фабрыках, дзе шыецца рабочая вопратка.

Кааператыў купіў аўтобус, якім прывозяць і адвозяць рабочых на працу і з працы. У кааператыве працуе 490 асоб. Многія інваліды-рабочыя зраклісе сваіх пенсій, бо не хочуць быць цяжкарам дзяржаве, а грошы на жыццё зарабляюць сваёй працай. Сярэднія заробкі ў кааператыве 2 500 зл. У мінулым годзе кааператыў „Постэмп" выпрацаваў 2 млн. зл. чыстага даходу.

Кааператывам кіруе ўжо некалькі год Аляксей Шчука, якому належацца словы падзякі за стварэнне добрых умоў працы і за пастаянную апеку над людзьмі.

Э. Вайсковіч

ХТО АДКАЖА?

Ад прадвечча праз вякі
Існавалі жабракі.
Толькі з часам новай эры
Жабракі не пруцца ў дзверы.
Жабракі — галечы клас
Ліквідованы у нас.
Аднак ёсць у нас балячкі —
Любіць дзе хто з нас падачкі.
Гэткія жабрацкі звычкі
Іншым ўвайшлі ў кроў з прывычкі.
Бо як глянуць прыйдзе ў вочы —
Хабар браць ў нас ёсць ахвочы.
Хто кручіць-муціць умее,
Той з дня на дзень багацее.
За хабары ды падачы,
Люкс-жыццё, і „Волга", й дачы.
На ім модная апратка
Жонка ўсё, бы лялька, гладка.
Но не ўсім ўсё ўдаецца,
Часам іншы й пападзецца
За навык хап-лап жабрачы.
Ліквідуюць „Волгу", дачы.
Хто купіў, хабары драў —
Пазбавіцца людскіх праў,
Будзь ён, бы Ратшыльд, багаты,
Уліпне у турму за краты.
Но не ўсіх то спатыкае,
Іншы, зьлыня, шчасце мае.
Маса іх, яны бы чэрці
Хабары дзяруць да смерці.
Скуль загана ў іх? З натуры?
Дзе мараль? Дзе бляск культуры?
Чаму гэтак ёсць у нас?
Хто адкажа?

Дзядзька Квас

ж пацяху кратаўся, толькі ўжо не ўставаў болей — мабыць, патроху поўз у раўчук.

Узмежак быў вузенькі, з пасохлым быллякам у снезе і тонкімі дрэўцамі. Блішчынскі пабег ціхай і ўрэшце перайшоў на крок. Цімошкін строга крыкнуў на яго — Грышка паслухаў і зноў неахвотна патрухаў бягом. Ён цяжка дыхаў ад стомы, сумка нязручна боўталася на яго баку, і пісар разпораз адкідваў яе назад. Здаецца, ён ужо перамог свой страх і стаў паранейшаму панылы і злосны.

Ваня поўз. Ужо стала відаць, як валок ён па снезе сваё цела, пакідаючы ззаду шырокую баразну-след. Цімошкін зноў прыкрыкнуў на Блішчынскага, які нараваў адстаць, і сам бег як толькі мог, трацячы рэштку нявялікае сваё сілы.

Так яны падбягалі да Вані. Ужо зусім блізка быў неглыбокі заснежаны раўчук, калі з хутара зноў разанула паветра чарга. Тоненькая, птушыная лапка, галінка, ссечаная куляй, упала з дрэва ў дол, вецер адразу падчапіў яе і шпарка пагнаў у прастор. Грышка ўраз пляснуўся па той бок узмежка, Цімошкін, не хочучы пакідаць яго, таксама лёг на гэтым баку. У паветры коратка і люта фыркнулі кулі, каваляк мерзлай кары ад дрэва адскочыў у снег перад хлопцавым тварам і тапалёвы камель заблішчаў белаю плямкай. *(Працяг будзе).*

Плячыма да селяніна

У 4 нумары „Нівы" ад 25.I.76 г. ГС у Міхалове надумаўся даць адказ на крытыку адносна ліквідацыі жалезнай крамы ў Бандарах. З іхнімі тлумачэннямі нельга згадзіцца. Па-першае, крама ў Бандарах патрэбна жыхарам такіх вёсак, як Тайніца — адна і другая, Багнюкі, Бандары, Рыбакі, Рудня, Гарбары, Боўтрыкі, Лука, Слабодка, Міхнаўка і іншыя. У жалезнай краме можна было купіць усё неабходнае ў сельскай гаспадарцы. Усе ў краіне ведаюць, які дарагі час селяніна. Толькі начальства ГС у Міхалове лёгкадумна адсылае гаспадара за касой, плугам аж у Шымкі — кіламетраў з дзесяць.

ГС тлумачыць ліквідацыю крамы нізкімі абаротамі. На маю думку, гэта няпоўная праўда. Як жа маглі быць добрыя абароты, калі прадаўшчык цэлымі днямі праседжваў у суседняй краме, папіваючы піўцо? Замест ліквідаваць краму, лепш трэба было падумаць аб замене прадаўшчыка.

Калі працаваў у жалезнай краме Мікалай Хлябіч, людзі не наракалі ані на недахоп тавараў, ані на прадаўшчыка, і ГС таксама цешыўся тады.

Думаю, што так салідная ўстанова, як „Самапомач хлопска" брыдка і несправядліва ставіцца плячыма да селяніна і ўсё прысланяць „рэарганізацыяй". Калі ўжо і так, дык прапаную пачаць яе з ГС-у ў Міхалове.

Крыніца

Гавары да гары

У палове верасня мінулага года ў Чаромсе быў аддадзены ў карыстанне новы гандлёвы павільён „Паўшэхны". Людзям стала ад яго вялікая выгада. Толькі кіраўніку філіяла ГС у Чаромсе Віталію Новіку клопат з гэтым „Паўшэхным". Калі ёсць нейкая справа да прадаўшчыц, дык не можа ён з імі спалучыцца па тэлефону, бо тэлефона тут няма. І хоць кіраўнік выслаў службовае пісьмо ў Гайнаўку, каб устанавілі тэлефон, адказу не атрымаў. Каб заказаць тавар, ці ўладзіць справу з начальствам, трэба бегчы ў суседні будынак „Прыгранічнай". І прадаўшчыцы вымушаны пакідаць абслугаванне людзей і бегаць да тэлефона. Кіраўнік Новік прапанаваў забраць адзін апарат з раздзявальні рэстарана „Прыгранічная" (у рэстаране ёсць два тэлефоны) і абсталяваць яго ў „Паўшэхным".

Як доўга прыйдзецца чаромхаўскім прадаўшчыцам з „Паўшэхнага" чакаць тэлефона — не ведаю. Толькі думаю, што як мага хутчэй аб гэтым павінны падумаць у Гайнаўцы.

У. Сідарук

Гаспадарскі сход

На супольным пасяджэнні гміннага камітэта ПАРП і ЗСЛ Шудзялаўскай гміны гаварылася аб напрамках далейшага дынамічнага развіцця гміны ў гадах 1976-80. Начальнік гміны Рыгор Чарневіч дакладна прадставіў вынікі прадукцыі за 1975 г. і план далейшай працы. Людзі гаварылі аб рацыянальнай гаспадарцы зямлёй, аб паляпшэнні паслуг, аб павелічэнні гадоўлі быдла, свіней і авечак, аб кармах і мінеральных угнаеннях. Усё гэта — для гаспадара справы найважнейшыя.

Я. Бандарук

Так быць не павінна!

Гарадское ўпраўленне Лігі абароны краіны ў Гайнаўцы вядзе курсы для шафёраў. Працуе тут некалькі інструктараў. Як вучаць яны, не буду пісаць, але напішу, як выкарыстоўваюць дзяржаўныя машыны для ўласных спраў.

Шматгадовым інструктарам у ЛОК-у з'яўляецца Сцяпан Мацюка, што жыве на вуліцы Грунвальдскай. Нягледзячы на тое, што ЛОК мае гаражы, інструктар Мацюка лакаўскі самаход ставіць на сваім панадворку і карыстаецца ім, як толькі хоча, ездзіць, куды хоча — ані кіламетры, ані гаручае не абмежаваны. Аб гэтым добра ведае кіраўнік ЛОК-у Тадэвуш Штукевіч, але нічога не робіць, нібы так і павінна было быць.

Справай павінна зацікавіцца Ваяводскае праўленне ЛОК.

Вір

Няхай адродзіцца!

У гадах 1950-60 у гміне Шудзялава існаваў вялікі гурток польска-савецкай дружбы. Належалі да яго ўсе працаўнікі гміны, ГС-у, пошты, настаўнікі і шмат сялян. Ды потым гэты гурток замёр. Праўленне перастала збіраць сходы і гурток фактычна не існуе.

Гады таму два на пасяджэнні гміннага камітэта ПАРП у Шудзялаве была пастаўлена справа, каб адрадзіць працу гуртка, было выбрана навая новае праўленне, бо старое цяжка было і знайсці. Але пастанова засталася толькі ў пратаколе. А можа Ваяводскае праўленне Таварыства польска-савецкай дружбы ў Беластоку паможа нам адрадзіць працу гуртка ТППР?

Віт

Задавальненне

У Дубічах Царкоўных на вуліцы гарэць лямпы дзённага асвятлення. Работы па вулічнаму асвятленню былі праведзены нядаўна, і цяпер вёска выглядае ўвечары, як горад. Жыхары вельмі задаволены, што ўзровень культуры ў нас расце.

М. Панфілюк

Чаму спынілі?

Вёска Адрынкі ў гміне Нараў ляжыць далей ад шляхоў і гарадоў. Аднак і тут жыццё ідзе наперад. Некалькі год таму пачалі пракладаць тут жвіраваную дарогу да мястэчка Нараў. Зрабілі яе можа адзін кіламетр і... стоп. А трэба зрабіць 9 кіламетраў, бо такая туды адлегласць.

Трэба высвятліць яшчэ, што гэта адзіная дарога для сялян гэтай вёскі і спаўняе яна вялікую ролю ў іх жыцці. Найбліжэйшы прыпынак аўтобуса (чыгунка знаходзіцца вельмі далёка) ёсць у Нарве. Туды адвозяць і сялянскае малако з усіх бліжэйшых вёсак, у тым ліку і з Адрынак. Пакуль што машыны цягнуцца па ўхабістай, няроўнай і балоцістай дарозе, як ад вякоў людзі тут цягнуліся. А пытанне застаецца ўсё тое ж: чаму спынілі працу на гэтай дарозе?

М. Панфілюк

Завочна атэстат сталасці

У групе сельскагаспадарчых школ у Бельску ад верасня 1973 г. існуе завочны сельскагаспадарчы тэхнікум. На першы семестр запісаліся 63 слухачы. Пасля 3,5-гадовай навукі — у студзені 1976 года было іх 59. З гэтага ліку 29 асоб вырашыла здаваць экзамены на атэстат сталасці. Паспяхова здалі экзамен 23 асобы. Амаль усе вучні-завочнікі з'яўляліся аднačасова працаўнікамі розных устаноў, звязаных з сельскай гаспадаркай.

Мікалай Няплоха

Адзін другому як сабе

Усё цясней і цясней супрацоўнічае кіраўніцтва сельскагаспадарчых школ у Бельску з Раённым меліярацыйным прадпрыемствам, якое ад 5 кастрычніка 1975 года з'яўляецца шэфам нашай школы. Дырэктар прадпрыемства мгр інж. А. Нядзведзь асабіста сочыць за паляпшэннем супрацоўніцтва. Калі школа патрабуе, атрымлівае транспарт, невялікія колькасці рамонтных матэрыялаў, фінансавую дапамогу для моладзі.

Моладзь арганізуе выступленні на прадпрыемстве. Намерана ўпрыгожыць бюро і панадворак прадпрыемства. Арганізуюцца супольныя сяброўскія гульні і сустрэчы.

Мікалай Няплоха

„Стаднёўка" ў белліцэі

Зноў у Бельскім ліцэі прагучала мелодыя паланеза. На сярэдзіну фізкультурнай залы выйшла 16 пар вучняў матуральных класаў і гэтым яны далі пачатак урачыстай, афіцыяльнай частцы „стаднёўкі".

На „стаднёўку" прыйшлі госці, настаўнікі, вучні чацвертых класаў, бацькі і прадстаўнікі трэціх класаў. На нашую вялікую ўрачыстасць прыйшоў таксама школьны інспектар мгр Базыль Нядзведскі. Гасцей, настаўнікаў і вучняў прывіталі Ю. Баена і Л. Асеннік. Юрка Баена гаварыў на беларускай мове. Яны дзякавалі гасцям за ўдзел у „стаднёўцы", а таксама бацькам за падрыхтоўку яе. Коратка ўспаміналі гісторыю ліцэя, яго дасягненні і падкрэслілі, што да матуры засталося ўжо толькі сто дзён салідная працы. Яны запэўнілі, што вучні не змарнуюць гэтых дзён.

Потым выступіў інспектар Б. Нядзведскі. Ён падкрэсліў значэнне ліцэя ў Беластоцкім ваяводстве. Сказаў, што ліцэй сабраў цвет беларускай і польскай моладзі, што верыць у выпускнікоў ліцэя, якія не падвядуць, не заплямяць добрага імя школы і будуць у далейшым актыўна ўдзельнічаць у жыцці нашай краіны.

Афіцыяльную частку сваім выступленнем закончыў дырэктар школы мгр Аляксей Карпюк. Ён выразіў глыбокую надзею, што гэтыя 100 дзён вучні выкарыстаюць на салідную падрыхтоўку да матуральных экзаменаў, а таксама да ўступных экзаменаў у вышэйшыя навучальныя ўстановы. На заканчэнне свайго выступлення наш дырэктар пажадаў вучням, каб як найбольш з іх атрымала атэстат сталасці, а потым і індэксы.

Другая частка „стаднёўкі" — гэта вясёлая забава. Хаця аркестр не заўсёды іграў найлепш, моладзь гуляла весела. Усе танцавалі, спявалі, часта чуліся народныя беларускія песні. „Стаднёўка" працягнулася да другой гадзіны раніцы. Яна пачала новае 30-годдзе ў гісторыі школы.

Юрка Панасюк,
вучань класа IIIа

ГМІННЫ АГЛЯД У НАРАЎЦЫ

АДНА НЯДЗЕЛЯ З ПЕСНЯЙ

За вакном мароз. А ў зале гміннага цэнтра культуры ў Нараўцы ўжо ад дзевятай гадзіны раніцы 1 лютага г.г. вялікі рух. Прыходзяць удзельнікі гмінных аглядаў савецкай і беларускай песні-76. Жыхары гміны асабліва цікавяцца аглядам.

Дырэктар цэнтра культуры распрапагаваў конкурсы ва ўсіх вёсках. Сярод выступаючых ёсць жыхары Лукі і Скупава, Мінкоўкі і Стаяка, Альхоўкі і Нараўкі. Гучаць песні розных народаў Савецкага Саюза. Больш за ўсё песні рускія, беларускія і ўкраінскія. Перапынкі запаўняюць вершы ў выкананні Аліны Адамюк, а таксама музыка з магнетафона.

Выступіла 16 чалавек. Сяляне, моладзь і настаўнікі. Сярод іх 70-гадовая Аляксандра Кісялеўская, якая выканала дзве беларускія песні: „Ой, п'яна я, п'яна" і „Каса росу касіла". Яе выбралі на раённы агляд. Акрамя таго на агляд у раён паедзе трыё беларускай песні: Яўтэнія Гарустовіч, Яніна Кісялеўская і Вольга Кісялеўская, а таксама саліст Мікалай Варанецкі. З вялікай увагай і апладысментамі былі прыняты песні ў выкананні М. Варанецкага „Это было недавно, это было давно" і „Я встретил вас". Усе ўдзельнікі атрымалі ўзнагароды, якія прызналі ГС, начальнік гміны і СКР.

Трэба адзначыць, што вельмі многа папрацавалі ў падрыхтоўцы конкурсаў дырэктар гміннага цэнтра культуры, настаўніца ў Скупаве Марыя Навіцкая і гаспадары клубаў у Луцэ і Скупаве. Асабліва многа памагі настаўніцы Ядвіга Карпюк і Генавефа Леўша, якія ацэньвалі ўдзельнікаў агляду. З дапамогай прыйшлі таксама працаўнікі гайнаўскага дома культуры з Крыстынай Кульвяноўскай на чале. Жыхары Нараўкі вельмі ўдзячны за падрыхтаваны агляд, якіх у нашай мясцовасці бывае мала. Варта было б арганізаваць агляды ў мясцовым кіно. Адна нядзеля з песняй прайшла вельмі ўдачна.

Аляксандр Закройшчык,
Нараўка

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Зайчык

На трыбуну выскачыла маленькае касматае стварэнне з доўгімі вушамі.

— Як вас аб'явіць? — спытаў старшыня.

— З-з-з-з-з...

— З-з-з-з-з? Гэта ваша прозвішча?

— ...а-а-а-айчык!

— Айчык? Незразумела. Дык як жа ўсё ж? З-з-з ці Айчык?

— З-з-з-з-з-айчык!

— Значыць, Зайчык?

— Т-т-т-т-так.

— Вам холадна?

— Н-н-н-н-не.

— Чаму ж вы дрыжыце?

— Я н-н-н-н-не д-д-д-дрыжу.

— Вы ўвесь трасецеся.

— Я н-н-н-н-н-не т-т-т-трасуся.

— Відаць, гэта нервы. Вы маеце слова.

— Н-н-н-н-не...

— Што н-н-н-н-н-не? Навошта ж вы выскачылі на трыбуну?

— Ці ж я выскачыў?

— Ну добра, не выскачылі, а выйшлі. Калі выйшлі, дык гаварыце.

— А я не дзеля гэтага выйшаў.

— А дзеля чаго?

— Н-н-н-не ведаю. Я лепш сыду.

— Ну хоць што-небудзь скажыце!

— А што?

— Вам відней.

— Відней... Вось так выскачыш, скажаш... А потым цябе спытаюць: „Гэта вы гаварылі? Так, так, значыць вы?“

— Я не разумею.

— То-та ж, што не разумееце. Спачатку нічога, а потым і хоп!

— Што значыць „хоп“?

— У тым вось і справа, што невядома. Наогул ні ў чым нельга быць упэўненым...

— Што вы там мармычаце? Гаварыце ўрэшце проста: вы будзеце выступаць ці не?

— Між намі гаворачы, я яшчэ сам не ведаю. Спачатку я меркаваў, а калі добра падумаў, сказаў сабе: „Гэта добра, калі... А раптам... ці мала што бывае... не напэўна, а ўсё ж...?

— Што ўсё ж?

— А тое... сыду я лепш уніз... у публіку. Сярод публікі заўсёды лепш. Усе апладзіруюць — і ты апладзіруеш. Усе крычаць — і ты крычыш. А калі спытаюць: „Хто крычаў „ура“, а хто крычаў „прэч“? — ты прамаўчыш. А на сцэну выйшаў — і ўсе бачаць. „Ах, гэта, значыць, вы сказалі... Вы супраць?“ „Н-н-н-не...“ „Значыць, вы за?“ „Н-н-н-не... Я з-з-з-з-зайчык“. Лепш я пайду. Д-д-д-да пабачэння!

В. Цонеў

— Вы зноў зрабілі моцную каву. Я цэлы дзень не магу заснуць.

НІЎКА

БРАКАРОБ У ПЕКЛЕ

— *Маімі запалкамі дзе там распаліце!*

ДЫЯГНАЗ

Лекар-ардынатар пытае ў загадчыка аддзялення:

— Анатоль Іванавіч, майго хворага аглядаў старшы лекар і паставіў дыягназ: „Зменшаная глухата“. Як гэта зразумець?

— Гэта значыць, — адказаў той, — што трохі хворы недачувае, а трохі і лекар.

СЛУШНАЯ ПАРАДА

— Падумай толькі: ён яшчэ не ведае мяне, а ўжо хоча са мной ажаніцца.

— Згаджайся, пакуль ён і сапраўды цябе не распазнаў як след.

З ЖЫЦЦЯ ХАРЫТОНШЫНАГА АЛЁШКІ

У абедзенны перапынак Алёшка зайшоў у кафэ і сеў за столік. Ён папрасіў меню і сказаў афіцыянту:

— Тут трыццаць грошай вам на чай: скажыце, што вы можаце прапанаваць мне?

— Я прапаную вам пайсці ў іншае кафэ...

КЕМЛІВАСЦЬ

Два сябры прыехалі ў Габрава ў госці. Калі падышлі да дома, куды яны былі запрошаны, адзін з іх пастукаў нагой у дзверы.

— Чаму стукаеш нагой? — спытаў другі.

— Каб гаспадары падумалі, што нашы рукі заняты падарункамі. Інакш не адчыняць.

МІНІВЕРШЫ

УСПОМНІЎ

За пяць год матулі роднай
Весткі сын не даў ніводнай.
Ну, а сёння — тэлеграма:
„Прыязджай да мяне, мама!“
— Што ў цябе страслося, Янка?
— Мне спатрэбілася нянька!

Аляксандр Ліхач

...Ён гатовы быў зрабіць усё, каб нічога не рабіць.

...Гэты за словам у кішэню не палезе: палянуецца.

ДАЙШЛО, НАРЭШЦЕ

Кастусь падаў у суд на суседа за абразу. Той назваў яго бегемотам.

— Аднак, — заўважыў суддзя, прачытаўшы заяву, — гэта было тры гады назад.

— Так, пане суддзя, — адказаў Кастусь, — але я ўпершыню ўбачыў бегемота на гэтым тыдні, калі наведаў заапарк.

МІКОЛКА

— Сынок, ці ж так чытаюць кніжкі? — ушчувае бацька Міколку. — Ты ж не чытаючы перагортваеш па дзве-тры старонкі.

— А гэта кніжка, тата, пра шпіёнаў, дык вось я і хачу іх хутчэй злавіць.

ГУМАР З...

ХАЙ НЕ МУЧАЕ

У куточку забягалаўкі п'янаваты чалавек намагаецца заспяваць: „Распрагайце, хлопцы коні...“ Яго ніхто не падтрымаў. Ён трохі памаўчаў, а тады завыў зноў: „Запрагайце, хлопцы коні...“

Вось так „распрагаў“ і „запрагаў“ разоў дзесяць. Слухалі яго, слухалі, ажно падыходзіць адзін да спевака — хрась у вуха.

Сусед кінуўся яго супакойваць. А той:

— Няхай жывёлы не мучае!

— У мяне ўкралі кошык!

— Колькі можна апладзіраваць?
— Я моль лаўлю.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Галіны Сеўка з Рудут, Галіны Юзвюк з Барысаўкі і дзяўчат са Спічак змяшчаем песню

Wio, koniku

słowa: Imre Garai
słowa polskie:
Juliusz Sztatter
muzyka: Imre Garai

Powoli człapał konik skrajem szosy,
starego Galambosza ciągnąc wóz,
Wtem piękne auto, trąbiąc wniebogłosy,
przemknęło obok nich, wzbijając kurz.
— Hej, ojcze — krzyknął szofer — widzi mi się,
że piechotą jednak prędzej by się szło!
A stary mruknął: — Ej, ty tam, urwisie,
patrz swego nosa, bo ci utrze kto...

Wio, koniku, a jak się postarasz,
na kolację zajedziemy akurat,
tobie owsa nasypiemy zaraz,
a ja z miski smaczną zupę będę jadł.
A dla nich, choć w godzinę kilometrów robią sto,
ni zupy nie ma, ani owsa...
Wio, koniku, wio!
Wio, koniku, dla nich — zimny garaż,
nam się lepiej żyje, mimo starych lat.

Spotkali znów samochód na zakręcie,
stał w miejscu wypluwając z rury dym,
a ów dowcipny szofer, klnąc zawzięcie,
schylony nad motorem dłubał w nim...
Galambosz dumnie spojrzał na nich z kozła:
— Hej, chłopcze — krzyknął przez zwiniętą dłoń —
patrz, żeby ta landara cię dowiozła,
bo zawsze jednak to nie to, co koń.

Wio, koniku, a jak się postarasz,
my zdążymy na kolację akurat,
tobie owsa nasypiemy zaraz,
a ja z miski smaczną zupę będę jadł.
Niech oni na godzinę kilometrów robią sto,
lecz my się za to nie psujemy...
Wio, koniku, wio!

Wio, koniku, dla nich — zimny garaż,
nam jest lepiej, choć ty stary i ja dziad.
Lecz kiedy wymęczony drogą konik
dobijał już do pierwszych wioski chat,
znienacka ryk klaksonu ich dogonił,
samochód śmignął obok nich jak wiatr.
I nagle, tuż przed furtką z Galamboszem,
zatrzymał się, jak gdyby w ziemię wrósł,
i szofer wysiadł, i dopiero — proszę! —
zobaczył stary, kto prowadzi wóz...

Wio koniku, blisko już przystanek,
już za chwilę smaczne sianko będziesz jeść.
Ten łobuziak to jest wnuk mój, Janek,
a z nas jutro śmiać się będzie cała wieś...
Bo widzisz, stary, my możemy gadać to czy sio,
lecz motor zawsze nas wyprzedzi...
Wio, koniku, wio!
Wio, koniku, cieszmy się z przegranej,
pięknie jest, gdy młodość śpiewa nową pieśń.

Курёзы

ЛЕПШ ПОЗНА...

Нью-Йорк. Жыхарка горада Уінана (штат Мінесота) Роуз Цім (да замужжа Роуз Мілер) атрымала напярэдадні каляд віншаванне, адпраўленае... паўстагоддзя назад. Віншавальная паштоўка, на паштовым штэмпелі якой стаіць дата 11 снежня 1925 года, была апушчана сяброўкай яе дзяцінства Полін Хізер у суседнім гарадку Мінейска, які знаходзіцца на адлегласці ўсяго 30 кіламетраў ад Уінана. Паштоўка была адрасавана Роуз Мілер, аднак паштальён, выпадкова ўспомніўшы дзявочае прозвішча Р. Цім, правільна даставіў карэспандэнцыю адрасату. Адпраўшчыцы паштоўкі ўжо даўно няма ў жывых.

НЕБЯСПЕЧНАЕ ПАДАБЕНСТВА

З мюнхенскага заапарка ўцёк паўтарагадовы воўк. У пошуках прынялі ўдзел трыццаць шэсць паліцэйскіх. Якое было іх здзіўленне, калі на адной з вуліц горада яны ўбачылі ўцекача побач з жанчынай, якая гладзіла ваўка па галаве. „У мяне дома такі ж сабачка“, — прастадушна паведаміла яна паліцэйскім.

Выстралам са спецыяльнай вінтоўкі парушальнік спакою быў усыплены і змешчаны ў заапарк. „Жанчыне вельмі пашанцавала, — сказаў журналістам дырэктар заапарка. — Адзіным тлумачэннем дабрадушных паводзін ваўка можа служыць тое, што ён паспеў недзе добра паснедаць“.

Некаторыя лічаць, што лепш пасадзіць праўду ў прэзідыум, чым выпусціць яе на трыбуну.